

Arhimandrit Zaharia Zaharou

veșnicul astăzi

CĂLĂTORIND
ÎMPREUNĂ
CU BISERICA
ÎN LUMINA
PRAZNICELOR

Arhimandrit Zaharia Zaharou

Veșnicul Astăzi

Călătorind împreună cu Biserica în lumina Praznicelor

Editura Bizantină
Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul, Essex

Traducerea:
Maica Porfirie, Mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul, Essex

Traducere după originalul în limba engleză

The Eternal Today,
Journeying with the Church in the Light of the Feasts

©2017 The Stavropegic Monastery of St. John the Baptist,
Essex, UK

ISBN 978-1-909649-15-6

Toate imaginile reproduse în această carte provin din arhiva
privată și sunt supuse drepturilor de copyright

© The Stavropegic Monastery of St. John the Baptist

© Mark Edwards

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Arhimandrit Zaharia Zaharou, *Veșnicul Astăzi*

Editura Bizantină

București 2018

ISBN 978-606-8112-50-3

© Editura Bizantină

Cuvânt înainte la ediția în limba română

Am simțit nevoia să scriem câteva cuvinte în deschiderea acestei cărți pentru că apariția ei la Editura Bizantină reprezintă un eveniment editorial deosebit. Evenimentul constă în însăși colaborarea editorială, mai mult decât onorantă și mângâietoare, cu Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul din Essex, Anglia. Nu poate fi un vis mai frumos împlinit pentru un editor de carte teologică decât colaborarea cu această mănăstire, având în vedere statura duhovnicească și teologică a întemeietorului ei, Arhimandritul Sofronie Saharov, rădăcinile ei adânci în tradiția monahală atonită prin intermediul unuia dintre cei mai mari cuvioși ai începutului de veac XX, Cuviosul Siluan Athonitul, dar și lucrarea și iradierea profetică a acestei mănăstiri în lumea de astăzi, al cărei prim emisar este acum Părintele Zaharia Zaharou.

După publicarea recentă a cărții Monahiei Gabriela despre arta Părintelui Sofronie (*Căutând desăvârșirea în lumea artei. Calea artistică a Părintelui Sofronie Saharov*), Editura Bizantină primește încă două daruri prețioase din partea Mănăstirii Sfântul Ioan Botezătorul. Primul este cartea de față, intitulată

Veșnicul Astăzi și scrisă de Arhim. Zaharia Zaharou, duhovnicul actual al mănăstirii. Cel de al doilea este volumul de artă reproducând și comentând pictura bisericească a Părintelui Sofronie de la Mănăstirea Sfântul Ioan, aflat în curs de editare.

Când îți vin atâtea daruri pe neașteptate și fără nici un demers, te întrebi care să fie pricina? De unde să vină această spontană deschidere a unei mănăstiri atât de cunoscute spre noi, o editură smerită? Îndrăznesc să cred că răspunsul nu poate fi decât unul singur, el însuși nespus de mângâietor. Primește astăzi încă un răspuns dragostea noastră constantă pentru Părintele Sofronie și pentru Cuviosul Siluan, ca și pentru mare parte dintre părinții de astăzi – Părintele Chiril, starețul, Părintele Zaharia, duhovnicul, Părintele Rafael, românul, Părintele Melchisedec - pe care neîntrerupt îi pomenim la Sfânta Liturghie din momentul întâlnirii cu Părintele Sofronie și cu obștea sa, acum douăzeci și cinci de ani.

M-aș bucura să fie, de asemenea, între lucrurile care intră în economia duhovnicească a acestui eveniment și interesul mereu crescând față de spiritualitatea și teologia niptică a Cuviosului Siluan și a Arhimandritului Sofronie, transformarea acesteia într-un reper fundamental al propriilor mele nevoințe în câmpul teologiei în general și al gnoseologiei și ermeneuticii teologie, în special.

Am socotit întotdeauna că bogata literatură duhovnicească mărturisitoare contemporană, ce se constituie într-un corpus literar extrem de unitar și care provine de la numărul impresionant de mare de părinți nevoitori ai veacului nostru, are un

caracter profetic în cel mai adânc înțeles al cuvântului. Cred că prin ei Dumnezeu ne adresează mai ales nouă, clericilor și teologilor de astăzi, cuvânt de atenționare, muștrare și îndreptare. Părintele Sofronie Saharov recapitulează, în chip cuprinzător și creator, așezând accentele acolo unde trebuie pentru a recupera dezechilibrele, aspecte marginalizate sau chiar pierdute mai ales de teologia noastră de școală.

În teologia Părintelui Sofronie, mărturisită în continuare cu duh de fidelitate desăvârșită, dar viu și creator în egală măsură de către ucenicii săi direcți - între care la loc de frunte se află Părintele Zaharia Zaharou - am regăsit, ca biblist, echilibrul vital între funcționarea instituției și libertatea persoanei, între chipul formal și exterior al lucrurilor și adâncul tainic și esențial al inimii umane, între perspectiva teologică predicabilă și slobozenia nepredictibilă a duhului, între nimicnicia umană și atotputernicia lui Dumnezeu, între taina instituției bisericești și taina persoanei umane libere, între autoritatea canoanelor, regulilor, slujbelor bisericești și suveranitatea neștirbită a omului. Mă temeam să nu greșesc receptând ca asfixiantă – uneori - pentru suflul personal iudaizanta presiune a legilor și structurilor bisericești, după ce Domnul Hristos proclamase ritos că Sâmbăta a fost făcută pentru om și nu omul pentru Sâmbătă și își arătase simpatia scandaloasă față de vameși și păcătoși, după ce Sfântul Pavel afirmase la fel de ferm și eliberat: Toate îmi sunt slobode, dar nu mă voi lăsa biruit de ceva!

În veacul nostru, Bunul Dumnezeu a readus la suprafață, evident nu întâmplător, tradiția niptică a Bisericii nu numai prin redescoperirea interesului pentru teologia Sfântului Grigorie Palama și pentru Filocalie, ci mai ales prin apariția unui număr mare de părinți niptici, de trăitori ai experienței vederii luminii dumnezeiești necreate.

Am făcut acest scurt recurs la Cuviosul Siluan și Părintele Sofronie, deoarece Părintele Zaharia, autorul acestei cărți, este purtătorul conștient, viu și fidel al tradiției niptice, întrupată și exprimată de cei doi. Așa cum mărturisește el însuși cu orice prilej, Părintele Zaharia nu spune nimic de la sine, ci transmite ceea ce a moștenit de la Părintele Sofronie și prin intermediul acestuia de la Cuviosul Siluan, funcționând în duhul predaniei bisericești. Totuși verbul Părintelui Zaharia este proaspăt, viu și personal tocmai datorită faptului că la ceea ce a primit „din Scripturi și de la Sfinții Părinți”, adaugă și „puțina sa cercare”, după expresia Sfântului Grigorie Palama. Realitățile despre care vorbește sunt probate în propria experiență și de aceea dobândesc caracterul unei mărturii personale.

Părintele Zaharia exprimă fidel vederea Părintelui său duhovnicesc, Părintele Sofronie Saharov și cea a Cuviosului Siluan, nu numai pentru că a moștenit învățătura acelora, ci pentru că el însuși este posesorul acestei vederi. Aflați într-o legătură personală și într-o unitate de duh, cei trei reprezintă o evidentă continuare și unitate cu tradiția niptică a Bisericii Ortodoxe a Răsăritului. De altfel, lucrarea lui Dumnezeu împlinită prin Cuviosul Siluan și ceea ce a urmat acestuia, cred

că are în vedere redescoperirea de către creștinul de astăzi a perspectivei niptice. Omul lăuntric, inima ca centru duhovnicesc al întâlnirii omului cu Dumnezeu, pocăința din inimă, rugăciunea neîncetată, râvna pentru prezentul dialogului și al relației omului cu Dumnezeu sunt componentele esențiale ale spiritualității niptice, specifică tradiției răsăritene, ilustrată în mod special în Filocalia Sfinților Niptici.

Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul, cu viețuirea și mărturia părinților de acolo, ne apare ca un izvor de apă limpede ce se ivește din străfunduri, din pânza freatică a viețuirii adânci și ascunse a oamenilor cu Dumnezeu. Din aceasta, pare să iasă din când în când la suprafață, cu voia și la chemarea lui Dumnezeu, șuvoaie mai puternice sau mai liniștite, spre a mărturisi profetic adevărul lucrurilor, atunci când este nevoie. Timpurile noastre au nevoie de o astfel de mărturie pe viu prin ieșirea la suprafață a unui închegat curent de viețuire duhovnicească, înrudit cu cel al cuvioșilor făuritori ai Filocaliei din secolul al XVIII-lea, cu cel al isihaiștilor din vremea Sfântului Grigorie Palama, din secolul al XIV-lea, cu cel ilustrat de Sfântul Simeon Noul Teolog în secolul al XI-lea, cu cel reprezentat de Sfântul Isaac Sirul din veacul al VII-lea. Același cu izvorul inițial exprimat în Dumnezeieștile Scripturi de Sfântul Ioan Evanghelistul și de Sfântul Apostol Pavel. Este adevărarea făgăduinței Domnului Hristos despre „izvorul de apă curgătoare spre viață veșnică” (Ioan 4,14) și despre „Duhul pe Care aveau să-L primească acei ce cred în El” și care avea să dea naștere la „râuri de apă vie ce vor curge din pântecese”

celor care vor crede în El (Ioan 7,38-39). Essexul reprezintă o astfel de ieșire la suprafață. Și nu este întâmplător că acest izvor a țâșnit departe de spațiul răsăritean ortodox. Școala lui Gheron Iosif Isihastul reprezintă o altă ieșire la suprafață, vădită mai ales prin lucrarea misionară a ultimului ucenic, Părintele Efrem Filoteitul din America. Asemenea sunt mărturiile consistente date de Părintele Emilian Simonopetrul și de obștea Mănăstirea Simonopetras sau de Iosif Vatopedinul cu obștea Vatopedului și iradierea acestora în lumea ortodoxă, în afara Sfântului Munte și încă mai departe. Același lucru a însemnat în România generația Părintelui Cleopa și a Părintelui Paisie de la Sihla, a Părintelui Ioanichie Bălan, a Părintelui Sofian și a Părintelui Arsenie de la Techirghiol, a Părintelui Dometie de la Râmnești și a Părintele Iachint de la Putna, etc.

În cartea *Veșnicul astăzi*, Părintele Zaharia face o laconică dar cuprinzătoare prezentare a parcursului liturgic marcat de Duminicile Triodului și Duminicile Penticostarului, plecând de la Postul Mare, trecând prin praznicele Bunei-Vestiri, al Învierii Domnului, al Înălțării Domnului și ajungând la praznicul Pogorârii Sfântului Duh. Un parcurs liturgic, funcțional realist, care recapitulează parcursul creștinului de la începutul bun prin atitudinea de pocăință și predare înaintea lui Dumnezeu până la umplerea lui de Duh Sfânt. Un parcurs liturgic care îl cheamă pe credinciosul din orice timp să participe la evenimente fundamentale ale economiei dumnezeiești lucrate prin Fiul. „Prin mijlocirea slujbelor și a Tainelor Bisericii,” scrie Părintele Zaharia, „omul se face părtaș încă din

viața aceasta la toate evenimentele mântuitoare și veșnice ale vieții pământești a Domnului, evenimente ce s-au săvârșit o dată pentru totdeauna în puterea Duhului veșnic... și primește pregustarea veșniciei aici și acum.” Părintele ne explică și cum se întâmplă această participare, lămurindu-ne unul din cele mai importante lucruri privitoare la viața liturgică a Bisericii, cum se face că fiecare praznic aduce în prezent evenimentul prăznuit, nu numai în dimensiunea comemorativă, ci mai ales în cea participativă: „Toate evenimentele proniei dumnezeiești, ca de pildă Nașterea Domnului, Răstignirea, Învierea și cea de-a Doua Lui Venire, sunt recapitulate în Persoana lui Hristos. Atunci când ne unim cu Domnul prin har și suntem în comuniune cu El, devenim contemporani ai acestor evenimente istorice. Prin Hristos, pătrundem în veșnicie, pentru că în El aflăm chiar și marele eveniment al celei de-a Doua Lui Veniri în slavă, care, prin natura sa, aparține meta-istoriei”.

Cuvântul Părintelui Zaharia este simplu și extrem de scurt. Ne surprinde simplitatea lucrurilor expuse. Personal o receptez ca pe o discretă dar stăruitoare invitație la a evita sau a părăsi speculațiile lungi și complicate cu și despre adevăruri teoretice și a primi lucrurile simple, necomplicate, ce ni se înfățișează ca niște chemări la atitudine și făptuire și nu la nesfârșite reflecții teoretice. Cartea Părintelui Zaharia, gândurile sale privitoare la duminicile Postului Mare și ale Pentecostarului sunt răspunsuri la întrebarea *Ce să fac?* Cartea se constituie într-o delicată dar continuă chemare la a pune început și a urma o cale. Asemenea părinților Patericului care

răspund la întrebările ucenicilor *Ce să fac? Ce să fac ca să mă mântuiesc?* Nu este însă vorba despre mântuirea la timpul viitor, ci așa cu arată și titlul este vorba despre mântuirea la timpul prezent. Se oferă soluții pentru acum, la întrebarea ce să fac acum și aici, astăzi. Acest astăzi, așa cum este el abordat și oferit de viața liturgică a Bisericii, nu este un astăzi efemer, trecător, ci este un Astăzi articulat la veșnicie, deschis veacului ce va să vină, de aceea Părintele își intitulează cartea *Veșnicul Astăzi*.

M-a bucurat să întâlnesc la Părintele Zaharia aceeași legătură, unitate și continuitate firească, pe care o găsim în tradiția niptică, între viața liturgică a comunității și viața duhovnicească a fiecărui creștin, între ceea ce numim dimensiune comunitară și dimensiune individuală a vieții credincioșilor. Spun acest lucru deoarece simt că teologia academică operează cu o separație, cu un dezechilibru, în favoarea dimensiunii liturgice instituționale și în defavoarea vieții duhovnicești individuale, personale. Se vorbește și se tratează aproape exclusiv și unilateral despre instituțiile bisericești incluse în viața liturgică: preoția, Sfintele Taine, lucrarea harului dumnezeiesc, lucrarea sfințitoare a Bisericii prin Sfintele Taine, dar nu se spune în acest context aproape nimic despre starea duhovnicească a creștinului participant la viața Bisericii, despre nevoințele sale, despre păcatele sale, despre pocăința sa, despre inima sa etc. Mi-am amintit un verdict limpede al părintelui Sofronie privitor la problema de mai sus, l-am căutat și-l redau întocmai, în traducerea Părintelui Rafail: „O

greșeală fundamentală a Romano-Catolicismului este mărturisirea precumpănirii impersonalului (suprapersonalului), generalului asupra personalului, particularului.” (*Taina vieții creștine*, p. 96-97).

Este grăitor faptul că, tratând parcursul liturgic reprezentat de Duminicile Triodului și ale Penticostarului, Părintele Zaharia simte nevoia unui foarte frumos și limpede excurs despre „aflarea inimii adânci”. Calitatea participării credinciosului la viața liturgică este condiționată de starea sa duhovnicească, de starea inimii sale. Cultura Părintelui Zaharia este cultura inimii, aceeași ca a Părintelui Sofronie și a Cuviosului Siluan, aceeași cu cea a tradiției niptice a Răsăritului Ortodox. Înțelegerea este una limpede și judecățile au caracter neîndoielnic, exprimate în afirmații ca aceasta: „Numai lucrarea pe care am săvârșit-o în inima noastră ne va însoți în veșnicie!” Din această perspectivă judecata profetică a omului contemporan este întemeiată tot pe judecata inimii: „Tragedia omului contemporan este aceea că viețuiește în afara inimii sale. El gândește, lucrează și chiar iubește și se roagă în afara inimii!” Vindecarea, pentru care se oferă ca prilej de fiecare dată Postul Mare, se produce tot în inimă: „Perioada Postului mare ne dă prilejul să pătrundem în inima noastră și să ne întoarcem la ea precum fiul risipitor la casa tatălui său.” „Biruinața lui Hristos asupra vrăjmașului celui din urmă – moartea – se înfăptuiește în adâncul inimii, acolo unde are loc și izbânda credinței ortodoxe.” „Hristos, Mirele Bisericii, bate la ușa inimii noastre, căutând unirea desăvârșită a sufletului

nostru cu Duhul Său cel Sfânt.” „Sfânta chemare a Numelui lui Hristos face să vieze în inima noastră prezența Dumnezeului celui veșnic și ne împărtășește o putere neobișnuită, asemenea unei vieți noi care ne umple întreaga ființă.”

Postul Mare este o perioadă în care creștinul este chemat să recupereze trezvia inimii. Lucrurile trebuie făcute din adâncul inimii. Păcatul însuși se săvârșește în inimă. „Păcatul, ca realitate duhovnicească, se săvârșește în taină în adâncul inimii omului.” La fel și pocăința: „Precum păcatul se săvârșește în adâncul inimii, tot așa și lucrarea pocăinței se înfăptuiește în inimă, sălașul cel mai lăuntric al duhului.”

Grija pentru trezvia inimii este condiția absolut necesară pentru ca să participăm efectiv la slujbele Bisericii. Altfel, de față fiind, trece totul pe lângă noi. Cred că pledoaria Părintelui Zaharia este una mai mult decât convingătoare. Aceasta reia, în temeiul propriei experiențe, credința pe care o aflăm în centrul tradiției niptice-filocalice:

„Numai atunci când poartă în inimă o simțire dumnezeiască și duhovnicească (cf. Pilde 15, 14) omul viază cu adevărat înaintea lui Dumnezeu. Altminteri, firea îi este împărțită: inima lui dorește un lucru, mintea sa risipită aleargă după un alt lucru, în timp ce trupul neînfrânat caută cu încăpățănare să-și satisfacă nevoile și patimile. Atunci când mintea este despărțită de inimă, ea se risipește prin simțuri în lumea zidită, fiind „purată încoace și-ncolo de orice vânt” (cf. Efes. 4, 14) al închipuirii și ademenită ușor de puterea și înșelăciunea

vrăjmaşului. Iar dacă mintea ocârmuitoare nu stă de veghe în poarta inimii, aceasta din urmă se împietreşte şi ţarina ei va rodi numai gânduri rele, care vor înăbuşi sămânţa cea nestricăcioasă a cuvântului lui Dumnezeu (cf. Evrei 6, 8; 1 Petru 1, 23).”

Cuvioşilor Părinţi rugaţi-vă pentru noi, păcătoşii!

Preot Constantin Coman

4 februarie 2018

Duminica Fiului Risipitor

Introducere

Cartea de față este o călătorie în peisajul liturgic al Bisericii noastre, începând cu perioada Postului Mare, ce culminează cu sfântul Praznic al Învierii Domnului, și continuând cu perioada Penticostarului, până la marele și cel din urmă Praznic al Cincizecimii. Ea se deschide cu Duminica Vameșului și a Fariseului, și ne poartă pașii de-a lungul tuturor duminicilor și marilor praznice din aceste două perioade ale anului liturgic. Textul este însoțit de reprezentări iconografice din tradiția liturgică ortodoxă, precum și de desene liniare contemporane.

Călătoria noastră atinge apogeul în sfânta și marea zi a Paștilor, când ne facem părtași mântuitoarei Învieri a lui Hristos. Acest eveniment deschide înaintea noastră o nouă cale, ce ne conduce la mult așteptatul Praznic al Cincizecimii. Cartea se încheie cu Sărbătoarea Tuturor Sfinților, pe care o prăznuim în prima duminică după Pogorârea Duhului Sfânt.

Biserica ne învață că timpul nu este doar o succesiune liniară de evenimente, ci un fenomen mult mai complex, o poartă spre cunoașterea marilor taine ale lui Dumnezeu. Văzut din perspectiva istoriei mântuirii, timpul devine locul întâlnirii dintre Dumnezeu și om. Dumnezeu S-a pogorât la noi ca să ne

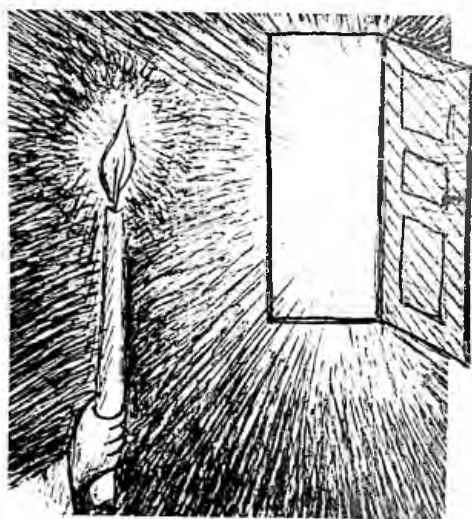
mântuiască, iar noi putem să-L întâlnim încă din viața aceasta, în fiecare sărbătoare a Bisericii. Biserica prăznuiește lucrarea mântuitoare pe care Hristos a săvârșit-o o dată pentru totdeauna. Participarea la praznicele Bisericii nu este doar o simplă călătorie în timp a minții noastre, ci o adevărată pre-gustare a veșniciei, din care ne împărtășim aici și acum. Astfel, timpul ia o nouă dimensiune, pe care am putea-o defini prin cuvintele *prezentul cel veșnic*, fiind un dar neprețuit oferit nouă de Sfânta Biserică. Prin harul pe care Domnul îl revarsă asupra noastră în slujbele dumnezeiești, ni se dă putința să trăim în același timp atât prezentul, cât și trecutul și viitorul.

Ca creștini, noi ne bucurăm de privilegiul și de cinstea de a-L urma pe Hristos în călătoria Sa către cele de jos, pentru ca să fim înălțați împreună cu El în slăvita zi a celei de-a Doua Lui Veniri.

Perioada Triodului:
Răstimpul reînnoirii duhovnicești

Intrând în atmosfera sfântă a Postului Mare

Perioada Triodului cuprinde toate săptămânile din Postul Mare, precum și cele patru duminici dinainte. Tema fiecărei duminici din Triod vădește dispoziția duhovnicească ce ar trebui să însoțească nevoița pe care creștinul o ia asupra sa pentru a-și reînnoi viața.

Pentru a ne pregăti să întâmpinăm cum se cuvine perioada Triodului, care este atât de însemnată în viața liturgică a credincioșilor, Biserica ne pune înainte încă alte două duminici: Duminica lui Zaheu și Duminica Femeii Cananeence.

Duminica lui Zaheu ne învață că dacă vom tânji cu toată ființa să vedem Fața lui Hristos nu ne va mai interesa ce părere au oamenii despre noi și nu ne vom mai teme să ne facem de râs în ochii lumii. Rușinea pe care o îndurăm de dragul lui Hristos, Domnul nostru, se va preschimba în putere asemănătoare harului mântuirii.

Învățătura pe care Biserica ne-o pune înainte în Duminica Femeii Cananeence este deosebit de înduioșătoare. Numai atunci când ne arătăm devotamentul și credincioșia față de Dumnezeu, precum câinele față de stăpânul său, izbutim să statornicim o legătură adevărată cu Hristos. Trebuie să-L

urmăm pe Domnul de bunăvoie și fără șovăire, fie că ne cear-
tă și ne pune la încercare, fie că ne acoperă cu mila și cu în-
durările Sale. Pentru această credincioșie, vom primi lauda
înfierii dumnezeiești și vom moșteni viața veșnică.

Perioada Triodului începe cu Duminica Vameșului și a
Fariseului. Îndreptățirea de sine îl duce pe fariseu la osândă
și pieire, în timp ce strigătul smerit și sincer al vameșului care
se osândește pe sine atrage binecuvântarea lui Dumnezeu și
îndreptățirea păcătosului. Domnul nu trece niciodată cu ve-
derea o inimă înfrântă și smerită.

Urmează apoi Duminica Fiului Risipitor, care ne amintește
că, oricât de mult s-ar fi depărtat omul de Dumnezeu, Domnul
îl așteaptă cu brațele deschise, ca un Tată iubitor. Omul nu tre-
buie decât să-și vină în sine și să mărturisească de bunăvoie și
din toată inima: „Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai
sunt vrednic să mă numesc fiul tău” (Luca 15, 21). Atunci va
primi cu uimire răspunsul milostivirii dumnezeiești: „Toate
ale Mele ale tale sunt” (Luca 15, 31).

Duminica următoare este Duminica lăsatului sec de car-
ne, în centrul căreia se află pilda Judecății de Apoi. Această
pildă ne învață că fiecare faptă de iubire creștină pe care am
săvârșit-o față de cel mai mic dintre semenii noștri va sta de-a
dreapta noastră și ne va îndreptăți în Ziua Judecății. Această
dragoste poartă pecetea smereniei. Atunci când Dumnezeu va
lăuda faptele bune ale dreptilor, aceștia se vor umple de uimi-
re, socotindu-se nevrednici de o astfel de cinste. Dimpotrivă,

păcătoșii se vor tulbura la auzul neașteptatei sentințe a Drep-
tului Judecător, care îi va osândi la chinurile veșnice din pri-
cina atitudinii trufașe ce îi va însoți și dincolo de mormânt.

Urmează apoi Duminica lăsatului sec de brânză, a cărei
temă centrală este izgonirea lui Adam din rai și iertarea. Nu
trebuie să uităm că și noi, asemeni lui Adam, ne-am lăsat oda-
tă amăgiți de diavol și am fost surghiuniți pe acest pământ.
Dacă, însă, ne străduim de-a lungul Postului ce ne stă înaintea
să împlinim nevoința ascetică rânduită de Biserică, atât cea
exterioară cât și cea lăuntrică, vom afla harul Învierii lui Hris-
tos și ne vom face părtași la praznicul iubirii dumnezeiești.
Însă, numai dacă îi vom ierta pe semenii noștri și îi vom purta
pe toți în inima noastră, vom izbuti să ne atingem țelul, iar
Dumnezeu Se va odihni întru noi.

100-100-100

100-100-100

100-100-100

Duminica Vameşului şi a Fariseului

Vameşul

Plecându-se la pământ, vameşul îşi bate pieptul, vrând să pătrundă înlăuntrul inimii sale, pentru ca să strige din adâncul ei către Domnul şi să-L roage: „Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului.”

Osândirea de sine anticipează Judecata de Apoi, pentru că îl călăuzeşte pe om la iertarea păcatelor şi îl îndreptăţeşte înaintea lui Dumnezeu. Ca un bun Mângâietor, Domnul lesne Se apropie de cei ce au o inimă smerită şi un duh înfrânt, căci „oricine se înalţă pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălţa” (Luca 14, 11).

Potrivit mărturiei sfinţilor, nu există o pravilă de rugăciune mai bineplăcută lui Dumnezeu decât rugăciunea vrednică de îndurare a vameşului care strigă: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului” (Luca 18, 13).

Fariseul

Plin de trufie, fariseul spune: „Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, adulteri, sau ca și acest vameș” (Luca 18, 11), și alte cuvinte nebunești.

Îndreptățindu-se pe sine, el se înstrăinează de dreptatea Mielului lui Dumnezeu, căreia Domnul i-a dat glas pe Cruce prin cuvintele: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac” (Luca 23, 34). Astfel, fariseul se desparte de toți „ceilalți oameni” pe care i-a judecat, dar pe care Dumnezeu i-a iertat.

Oricine se îndreptățește pe sine își urăște mântuirea sufletului.

Duminica Fiului Risipitor

Doamne, Tu vezi că mă aflu într-o țară îndepărtată,
pustie și întunecoasă, trăind împreună cu porcii,
propriile mele patimi îndărătnice,
spre batjocura demonilor.

Dă-mi curajul să-mi vin în sine-mi,
pentru ca, văzând adâncul stricăciunii mele,
să mă întorc la Tine
și să mă fac părtaș la praznicul bucuriei și iubirii,
cinstea înfierii Tale dumnezeiești.

Duminica Judecății de Apoi

Cel ce se îndreptățește pe sine se osândește și își urăște mântuirea sufletului. În ziua celei de-a Doua Veniri a Domnului, el va descoperi cu uimire că în locul fericirii veșnice va moșteni osânda iadului.

Cel ce se osândește pe sine nu va fi judecat. În ziua Domnului, el va primi cu uimire vestea cea bună a milostivirii dumnezeiești și se va pogori în adâncul nețărmurit al recunoștinței pentru mântuirea sa veșnică.

Prima este purtarea păcătoșilor în viața aceasta, care va continua și în lumea de dincolo.

Cea de-a doua este starea lăuntrică a dreptilor pe pământ, care îi va însoți și în veșnicie.

Duminica izgonirii lui Adam din Rai

Astăzi Biserica ne aduce aminte de raiul lui Dumnezeu pe care l-am pierdut și de cinstea de a fi plăsmuiți după chipul și asemănarea Ziditorului nostru. Domnul ne-a înzestrat cu o inimă adâncă, în stare să poarte într-însa simțirea vie și minunată a prezenței Sale, iar pentru noi, desfătarea raiului este comuniunea cu adevăratul Dumnezeu.

Sfânta noastră Biserică ne îndeamnă, încă din cântările Vecerniei, să căutăm cu osârdie calea de întoarcere la raiul lui Dumnezeu, ca să ne împlinim menirea pe care Domnul ne-a hărăzit-o mai înainte de veci. De asemenea, Biserica ne reamintește că din pricina căderii în păcat am fost izgoniți din rai și pribegim pe acest pământ, tânguindu-ne amarnic pentru că ne-am lipsit de odihna și desfătarea raiului. Din scrierile Sfântului Siluan, învățăm că Adam și toți sfinții lui Dumnezeu au căutat raiul cel pierdut cu nemângâiat plânset de pocăință, strigând către Domnul dintr-o inimă simțitoare și curată:

„O raiul meu, minunatul meu rai!

Unde ești, Doamne?

De ce Ți-ai ascuns fumusețea feței de la mine?

Ce Te oprește să viezi întru mine?

Pentru ce am întristat pe Domnul meu cel iubit?

Sufletul meu tânjește după Tine și Te caut cu lacrimi.”

(din Scrierile Sfântului Siluan Athonitul.)

Și astfel, Însuși Domnul și Împăratul raiului a venit pe pământ și ne-a încredințat că Împărăția Lui este înlăuntrul nostru (cf. Luca 17, 21), în inimile noastre, și că fără harul Său nu putem face nimic. Potrivit cuvântului lui Hristos, viața noastră pe acest pământ are un singur scop – să aflăm calea întoarcerii la Dumnezeu și să dobândim harul Său, pentru a recâștiga raiul cel pierdut, comuniunea de-viață-dătătoare cu Ziditorul nostru cel iubit.

Primul pas pe calea întoarcerii la Dumnezeu ni-l dezvăluie Evanghelia ce se citește în această duminică: trebuie să începem prin a-i ierta pe toți semenii noștri din inimă. Sfântul Siluan ne spune că îi iertăm cu adevărat pe frații noștri atunci când ne rugăm pentru ei ca pentru noi înșine. O astfel de iertare ne deschide inima harului dumnezeiesc. Domnul ne iubește atât de mult, încât a statornicit ca singură condiție a vieții noastre a-i ierta pe frații noștri precum și El ne iartă pe noi. Astfel, dacă iertăm micile și neînsemnatele greșeli ale semenilor noștri, atunci Domnul ne va dărui, la rândul Său, iertarea desăvârșită și absolută, ca să putem fi împreună cu El în veci. Iertarea este cea care face loc fratelui nostru în inima

noastră, astfel încât să-l putem primi într-însa ca pe propria noastră viață.

De îndată ce iertăm, Domnul începe în noi lucrarea mântuirii Sale veșnice. El ne dăruiește harul cel dintâi, care ne dă puterea să credem în cuvântul Său și să-I iubim făgăduințele. O astfel de credință „lucrătoare prin iubire” (Gal. 5, 6) ne ajută să ne aflăm inima, care se trezește din somnul cel de veacuri în păcat și se umple de simțirea prezenței lui Dumnezeu. Această credință devine lumina vieții. În același timp, ne umplem de înțelepciune pogorâtă dintr-o altă lume, înțelepciunea gândurilor smerite, care reaprind înlăuntrul nostru dorința unirii cu Dumnezeu. Începem să vedem tot mai limpede cele ce Îl mângâiesc pe Dumnezeul nostru cel iubit și cele ce-I sunt bineplăcute Aceluia Care ne-a răscumpărat cu scump Sângele Său. În felul acesta descoperim că purtăm înlăuntrul nostru multe lucruri ascunse și pline de viclenie, care nu Îl bucură pe Domnul, ci întristează Duhul Său cel Sfânt.

Apoi Domnul ne dăruiește a doua „porție” de har, mai mare și mai bogată decât prima. Prin harul acesta, punem un nou început al pocăinței, pentru ca Dumnezeu să ne curățească inima, astfel încât să putem purta într-însa nestingheriți prezența Domnului. Treptat, harul lui Dumnezeu ne curățește inima, întipărint în ea chipul lui Hristos și făcând-o să răsună de cuvântul Său cel minunat și neobișnuit. Atunci ne înțelegim nevoița duhovnicească și ne sporim râvna pentru a ne curăți lăcașul inimii, care este biserica cea sfântă a lui Dumnezeu și

sălașul Duhului Sfânt. În felul acesta omul se apropie tot mai mult de Dumnezeu și Îl urmează cu și mai mare credincioșie, oriunde îl va călăuzi. Iar Domnul îi răsplătește strădania, dăruindu-i și mai mult har, care îi lărgeste inima pentru a putea cuprinde în dragostea lui și cerul și pământul. Atunci credinciosul se unește cu Dumnezeu și cu tot neamul omenesc, care devine conținutul inimii sale, și mijlocește cu ardoare înaintea Domnului pentru mântuirea întregii lumi.

Vedem, așadar, că dacă nu iertăm din toată inima nu ne vom învrednici să-L iubim pe Dumnezeu așa cum I se cuvine și așa cum Îi datorăm, nici nu vom izbuti să aflăm raiul cel adevărat. Căci inima care Îl iubește cu adevărat pe Domnul nu suferă să vadă pierind nici măcar un singur suflet zidit de Dumnezeu. Dacă, însă, continuăm să adăpostim în inimă sentimente ostile față de aproapele nostru, cu timpul acestea se vor preschimba în ură, iar ura poate deveni nimicitoare, ajungând până la a ne face asemeni începătorului urii, care este diavolul, ucigașul oamenilor.

Toate nevoințele duhovnicești pe care Biserica le pune înaintea fiilor ei de-a lungul Postului Mare au drept scop să-l ajute pe om să-și afle inima adâncă (cf. Pilde 20, 5), pentru ca dinlăuntrul ei să se întoarcă cu toată puterea către Dumnezeu și să săvârșească totul din inimă.

Cel ce și-a descoperit inima adâncă, atunci când crede, va crede cu toată inima și își va îndrepta întreaga viață către Acela în Care crede. Îl va primi ca pe Mântuitorul său din ceruri

și răsplătitorul faptelor sale. Atunci, credința devine un dar sfânt, iar omul Îl iubește pe Cel în Care crede.

Atunci când se roagă, el va vorbi cu Dumnezeu cu dulce dorire, în care se adună toată mintea și toată inima lui. Domnul îl va asculta și-i va dăruia răsplăta Sa.

Atunci când cercetează cuvântul lui Dumnezeu, omul se va strădui să-l audă răsunând în inima lui, ca să-și însușească limba lui Dumnezeu, astfel încât în ziua celei de-a Doua Veniri în slavă a Domnului să-I recunoască glasul dinlăuntrul inimii lui, ca pe o laudă a mântuirii Sale.

Când se pocăiește, omul va striga cu frică din adâncul inimii, cerând iertarea păcatelor sale știute și neștiute. El va lua asupra-și rușinea pentru propriile lui greșeli și va da îndreptățire și slavă Dumnezeului a toată îndurarea. Atunci Domnul va răsplăti o asemenea smerenie, dăruindu-i omului harul Său și lărgindu-i inima.

Când vrea să-și arate iubirea față de Dumnezeu și față de aproapele, o va face cu smerenie, din toată inima, fără să caute a „se arăta oamenilor” (cf. Matei 6, 16), căci năzuința sa este să păstreze tot locul din inimă pentru Dumnezeul său cel iubit și pentru frații săi. Atunci începe omul să împlinească porunca iubirii în chip vrednic de Dumnezeu.

Când postește, când se roagă sau face milostenie, le va săvârși pe toate cu smerenie și fără să cârtească, din nou „ca să nu se arate oamenilor” (Matei 6, 16). Iar Dumnezeu, Care vede

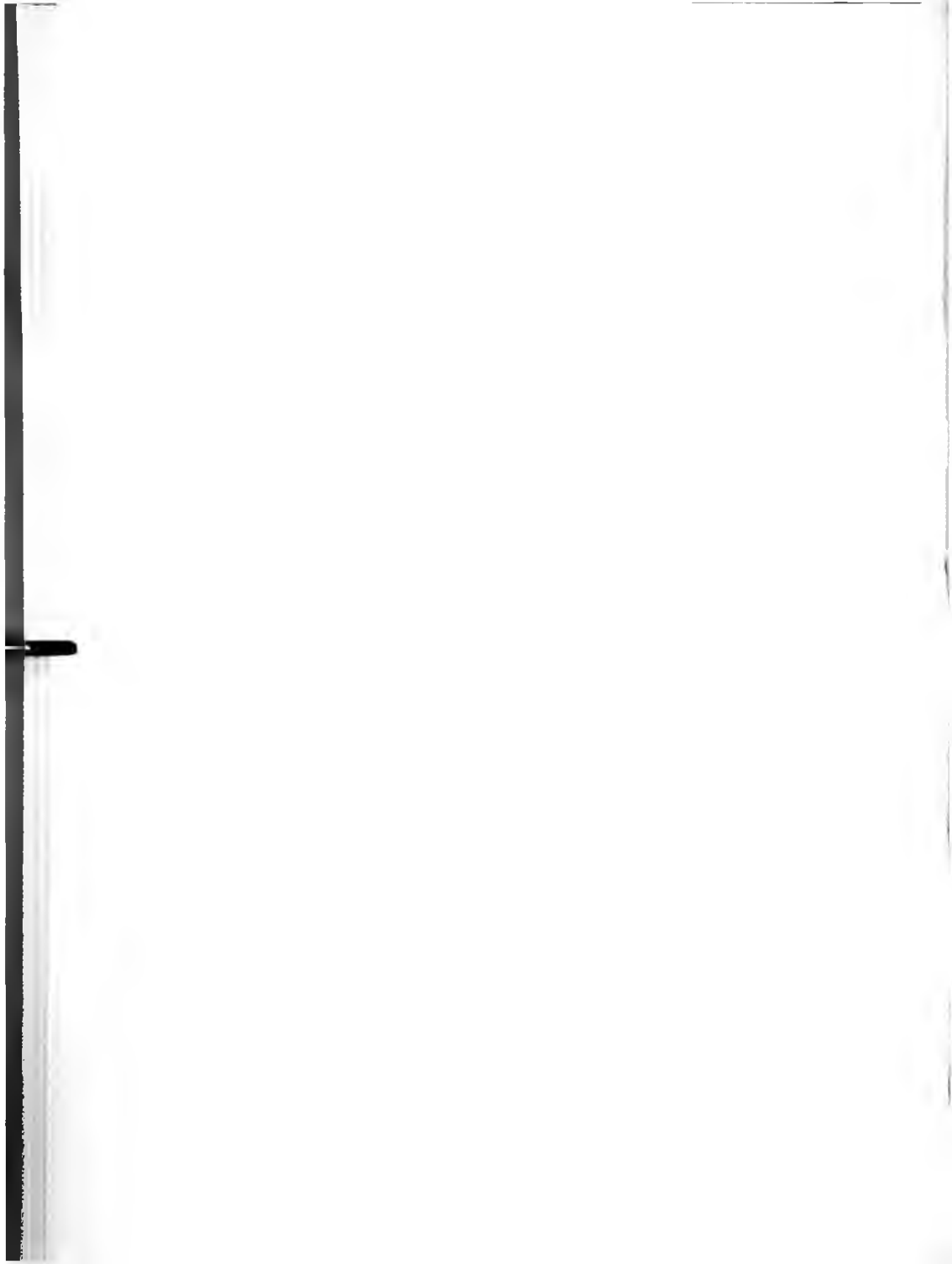
lucrarea tainică a sufletului său, îi va întări inima și-i va dăruia mai mare râvnă. Cu cât se păzește mai neatins de molima slavei deșarte, cu atât mai mult va spori duhovnicește. Și cu cât mai intens va purta înlăuntrul său moartea Domnului Iisus Hristos, cu atât mai mult viața Mântuitorului celui Înviat din morți va prisosi în inima lui.

Dacă harul acestui răstimp sfânt ce ne stă înaintea este atât de mare, atunci se cuvine să ne arătăm plini de îngăduință și să-i iertăm pe semenii noștri asemenea pătimitori ca și noi. Să ne smerim înaintea Domnului și înaintea fraților noștri, căutând darul pocăinței și mila lui Dumnezeu.

Așadar, să-I mulțumim din toată inima lui Dumnezeu, Care ne dăruiește acest Post învăluit într-o atmosferă sfântă, în care ni se dă putința să fim botezați din nou și să renaștem duhovnicește, ca să auzim glasul lui Hristos în inima noastră, să-I vedem chipul întipărit înlăuntrul nostru și să stăm în prezența cea sfântă a Domnului Înviat. De asemenea, cu darul lui Dumnezeu, să ne învrednicim și noi a prăznui propriul nostru Paște, trecerea noastră de la moarte la viața cea veșnică și fără de sfârșit.

Postul cel Mare:
Praxisul iubirii dumnezeiești

Duminicile Postului Mare – popasuri sfinte în călătoria noastră spre Înviere

Începându-ne călătoria de-a lungul Postului Mare, primul nostru popas este Duminica Ortodoxiei, în care Dumnezeu ne îngăduie să-L punem la încercare și să-L cunoaștem. Însă, numai dacă ne apropiem de El fără viclenie și fără prejudecăți, ne vom întări în credința că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Împăratul noului Israel, care este Biserica. Credința cea adevărată în Hristos ne călăuzește la minunea unirii cerului cu pământul. Aceasta este o mare și nesfârșită minune, în care vom vedea mereu „lucruri mai mari” (cf. Ioan 1, 50), potrivit făgăduinței Domnului. Atunci, plini de recunoștință pentru că am fost întăriți în Dumnezeu, vom aduce Domnului neconținut o cântare nouă (cf. Ps. 149, 1), un imn de mulțumită și de iubire smerită.

Poposind în cea de-a doua duminică din Post, Duminica Sfântului Grigorie Palama, ne aflăm întocmai la patruzeci de zile înainte de Paști. În mod obișnuit, ar trebui să prăznuim acum Schimbarea la Față a Domnului, însă Biserica a mutat această sărbătoare pe 6 august, la patruzeci de zile înainte de

Praznicul Înălțării Sfintei Cruci. În locul ei facem pomenirea Sfântului Grigorie Palama, neîntrecutul teolog al Luminii dumnezeiești a Shimbării la Față a lui Hristos. Binecuvântata vedere a Luminii nezidite este, prin excelență, rodul credinței adevărate în Dumnezeirea lui Hristos, fără de care toată nevoița ascetică este zadarnică.

Cea de-a treia duminică din Postul Mare, care se află chiar la mijlocul acestei perioade binecuvântate, este închinată cinstitei și de-viață-făcătoarei Cruci. Crucea Domnului este slăvită ca expresie a iubirii Sale desăvârșite pentru lume, iar scopul praznicului este să ne reînnoiască însuflarea și îndelunga răbdare în nevoința noastră, ca să ajungem și noi la bucuria Învierii Domnului. Crucea lui Hristos este negrăit de mare și cuprinde tragedia și durerea întregii zidiri din toate veacurile. Moștenirea Lui este, însă, nemărginită și veșnică. Hristos ne îndeamnă să ne purtăm și noi crucea cu lepădare de sine și să-I urmăm Lui. Spre deosebire de Crucea Domnului, crucea noastră este foarte mică. Ea constă din suferința pe care pronia dumnezeiască ne-o rânduiește cu dragoste și înțelepciune spre a ne slobozi de toată legătura pătimasă, pentru ca să-L putem iubi pe Dumnezeu, Binefăcătorul nostru, cu o inimă slobodă și să alergăm pe calea Lui cu credință și statornicie. Mica noastră cruce, pe care o purtăm împlinind porunca Domnului, devine cheia ce ne deschide poarta spre moștenirea veșnică pe care Hristos a câștigat-o pentru noi prin marea sa Cruce.

Continuându-ne călătoria de-a lungul acestei perioade de pocăință, ajungem la cea de-a patra duminică din Post, închinată Sfântului Ioan Scărarul. Săvârșind pomenirea sfântului, Biserica ne arată că sfințenia este rodul vieții răstignite a celor ce au ales să fie prietenii Marelui Hristos. *Scara* Sfântului Ioan Sinaitul este o adevărată capodoperă a literaturii creștine, care ne înfățișează treptele desăvârșirii duhovnicești și calea omului spre sfințenie. Ea începe cu treapta înstrăinării de dragul lui Dumnezeu și ajunge până la treapta desăvârșirii, a despătimirii dumnezeiești și a dragostei. Această carte sintetizează întreaga experiență a Bisericii privitoare la calea Domnului nostru Iisus Hristos.

Poposind în cea de-a cincea duminică din Post, Dumini- ca Sfintei Maria Egipteanca, ne apropiem de sfârșitul acestui binecuvântat răstimp de nevoință. Acum Biserica ne dă cu- raj prin pilda acestei mari sfinte, foste desfrânate. Ea ne ade- verește că oricât de mult s-ar fi afundat omul în păcate și în patimi, chiar dacă se află în adâncul iadului, nu trebuie să dez- nădăjduiască, căci oriunde Îl poate întâlni pe Hristos și poate deveni și el ca un înger, asemeni Sfintei Maria Egipteanca. Cu adevărat, pocăința are puterea să-l înălțe pe om din prăpastia iadului la cerul cerurilor.

De aceea, la mijlocul celei de-a cincea săptămâni din Post, pentru a întări rugăciunea de pocăință a credincioșilor, Biseri- ca a rânduit să se cânte Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Acest canon ne înfățișează o adevărată panoramă

a Sfintei Scripturi. Cuvântul lui Dumnezeu devine cuvânt al rugăciunii de pocăință în plan ontologic, în care cel ce se pocăiește trăiește întreaga istorie sfântă a neamului omenesc ca pe propria sa experiență personală. El dobândește cunoașterea proorocească de sine, care îi zdrobește inima și îl face să urască păcatul, însă, în același timp, este înсуflat de măreția căii Domnului celui blând și smerit, Care vrea ca toți oamenii să se mântuiască. Omul se pocăiește pentru întreaga lume, iar pocăința lui devine un eveniment mai presus de fire ce îl ridică la înălțimea vieții dumnezeiești, împreună cu toți sfinții din cer: „Ia aminte, Cerule, și voi grăi; pământule, primește în urechi glasul celui ce se pocăiește lui Dumnezeu și-L laudă pe Dânsul” (Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul, Cântarea a doua).

Hristos S-a întrupat și a coborât din cer pe pământ. Smerenia și iubirea Sa de oameni L-au făcut să Se pogoare în străfundurile iadului, pentru ca prin lucrarea dumnezeiască a harului Său să fie viu și prezent pretutindeni. Oricât de adânc ne-am fi afundat în păcat, avem, totuși, putința să-L întâlnim pe Domnul. Putem să ne reînnoim viața și să ne înălțăm la cer împreună cu Hristos, făcându-ne părtași la biruința asupra morții pe care Domnul, ca Mântuitor al lumii (cf. Ioan 12, 47), a câștigat-o pentru noi.

Biserica a rânduit perioada Postului Mare ca să ne ajute să ne descoperim „inima adâncă” (cf. Ps. 63, 7). Pentru a ne sprijini în această strădanie, ea ne oferă felurite nevoințe: iertarea

frățească, pocăința, plânsul duhovnicesc, rugăciunea, postul, cuvântul lui Dumnezeu, cântările, faptele iubirii smerite, îndelunga-răbdare și multe altele. Slujbele Bisericii sunt bogate în cugete adânci și dumnezeiești, care ne robesc mintea numai spre ascultarea lui Hristos. Atunci când izbutim să ne întoarcem cu toată inima către El, Domnul ne luminează și ne face părtași la prezența Sa cea veșnică și plină de har, și la praznicul iubirii Sale celei nepieritoare.

Aflarea inimii adânci prin nevoința Postului Mare

Harul lui Dumnezeu ne adună pe toți în Biserică la începutul Postului Mare, ca să-I mărturisim Domnului dorința noastră arzătoare de a dobândi duhul înțelepciunii și al priceperii poruncilor Sale.

Totuși, Sfânta Scriptură ne previne: „Un om lipsit de inimă nu poate dobândi înțelepciune” (cf. Pilde 17, 16). Ce este, așa-dar, „inima” pentru noi, creștinii, și cine poate fi numit „lipsit de inimă”? Inima fiecărui om a fost plăsmuită de Dumnezeu într-un chip aparte și unic (cf. Ps. 32, 15). Ea este de nerepetat și constituie centrul persoanei-ipostas.¹ Omul devine cu adevărat mare atunci când se apropie de Dumnezeu cu „inima adâncă” (cf. Ps. 63, 7), pentru că acolo, înlăuntrul lui, este „locul rugăciunii duhovnicești”² și „câmpul de luptă duhovnicească”³. Adevărata teologie și cunoaștere a lui Dumnezeu nu

¹ Vezi Arhimandritul Sofronie, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, trad. Ierom Rafail Noica, Ed. Sofia, București, 2005, pp. 119, 280.

² Arhimandritul Sofronie, *Despre rugăciune*, trad. Pr. Prof. Teocrist Caia, Mănăstirea Lainici, 1998, p. 7.

³ Arhimandritul Sofronie, *Cuviosul Siluan Athonitul*, trad. Ierom. Rafail Noica, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009, p. 14.

poate fi despărțită de simțirea inimii adânci. De aceea, cuvântul lui Dumnezeu ne încredințează că „omul cel tainic al inimii” este „de mare preț înaintea lui Dumnezeu” (1 Petru 3, 4).

Chemarea lui Dumnezeu se adresează inimii omului, „centrul duhovnicesc al persoanei”⁴, care are putința să atingă veșnicia și să „recunoască Chipul cel Dintâi – Dumnezeuul cel Viu”⁵.

Cel ce nu-și simte inima nu are în centrul ființei sale acel „lăcaș” plin de lumină în care Se poate sălășlui Dumnezeu, ci doar o „pompă” de carne ce face ca sângele să circule în trup. Fiind lipsit de inimă, el nu poate dobândi înțelepciune. Numai atunci când poartă în inimă o simțire dumnezeiască și duhovnicească (cf. Pilde 15, 14) omul viază cu adevărat înaintea lui Dumnezeu. Altminteri, firea îi este împărțită: inima lui dorește un lucru, mintea sa risipită aleargă după un alt lucru, în timp ce trupul neînfrânat caută cu încăpățănare să-și satisfacă nevoile și patimile. Atunci când mintea este despărțită de inimă, ea se risipește prin simțuri în lumea zidită, fiind „purtată încoace și încolo de orice vânt” (cf. Efes. 4, 14) al închipuirii și ademenită ușor de puterea și înșelăciunea vrăjmașului. Iar dacă mintea ocârmuitoare nu stă de veghe în poarta inimii, aceasta din urmă se împietrește și țarina ei va rodi numai gânduri rele, care vor înăbuși sămânța cea nestricăcioasă a cuvântului lui Dumnezeu (cf. Evrei 6, 8; 1 Petru 1, 23). Astfel, inima omului va deveni o peșteră de tâlhari, o peșteră a păcatului și a stricăciunii. Păcatul, ca realitate duhovnicească,

⁴ Cf. *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, p. 248.

⁵ *Ibid.* p. 278.

se săvârșește în taină în adâncul inimii omului.

De vreme ce trupul și sufletul nostru sunt menite să devină lăcașul arătării slavei lui Dumnezeu, pentru a putea prăznui cu adevărat propriul nostru Paște trebuie să ne aflăm inima adâncă. Minte risipită în grijile zadarnice și necugetate trebuie să se întoarcă întru sine și să se unească cu inima, cu „trupul cel mai dinlăuntru al trupului”⁶ nostru.

Sfânta noastră Biserică, vistierie a darurilor Duhului Sfânt, a rânduit perioada Postului Mare ca pe o lumină ce strălucește precum zorii dimineții, luminând și răscumpărând vremea ce ne-a mai rămas de trăit. Acest Post este un adevărat privilegiu dăruit nouă de Dumnezeu, un minunat prilej de a lucra împreună cu El ca să reaprimem înlăuntrul nostru harul pe care l-am primit prin Sfântul Botez și să ne reînsuflețim inimile.

Acest răstimp ne ajută să-I aducem lui Dumnezeu mica ofrandă a ostanelilor noastre, împlinind, de pildă, porunca de a posti. Postul ne smerește trupul și duhul, pentru ca să facem loc în inima noastră cercetării harului. Acest har ne unește cu celelalte mădulare ale Bisericii, astfel încât să devenim și noi părtași ai darurilor mădularelor celor puternice ale Trupului lui Hristos, care sunt sfinții lui Dumnezeu.

Potrivit Părintelui Sofronie, postul subțiază inima și o face „străvăzătoare”⁷ prin har și în stare să primească înțelepciunea

⁶ Cf. Sf. Grigorie Palama, *Tratatul II din Triada I în Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*, studiu introductiv și traducere de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 2006, p. 267.

⁷ *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, p. 141.

duhovnicească. Sfântul Siluan ne învață și el că postul aduce mult folos atunci când se împletește cu celelalte virtuți, precum înfrânarea, trezvia, liniștirea și altele asemenea.⁸ Însă, virtutea care dă cu adevărat tărie și vrednicie postului este smerenia.

La începutul procesului de vindecare pe care Biserica ni-l pune înaintea în timpul Postului Mare, mintea, care mai înainte se risipise prin simțuri în lumea zidită, se reîntoarce acum și se sălășluiește în inimă, unindu-se cu aceasta într-o nouă contemplație: Dumnezeu devine centrul a toate, iar omul se îndreaptă cu smerenie spre El.

Duhul pocăinței ne scormonește adâncurile ființei și scoate la iveală cele tănuite ale inimii noastre. Atunci ne vedem adevărata stare așa cum o vede Dumnezeu. Precum păcatul se săvârșește în adâncul inimii, tot așa și lucrarea pocăinței se înfăptuiește în inimă, sălașul cel mai lăuntric al duhului. Pocăința tămăduiește și întărește ființa omului prin harul dumnezeiesc, dând naștere unei nestăvilite tânjiri după Dumnezeu.

Prin toate nevoințele Postului Mare – ajunarea, bogatele slujbe care ne însuflă zdrobirea inimi, metaniile, precum și celelalte osteneli – Sfânta Biserică caută să trezească și să sporească în noi un puternic avânt de pocăință. Scopul ei este să aprindă în lăuntrul nostru văpaia rugăciunii arzătoare, care ne curățește de patimi și sădește în noi sfânta durere a iubirii dumnezeiești, astfel încât în minte și în inimă să nu mai rămână loc pentru niciun alt gând afară de ura față de păcatul care

⁸ Vezi *Cuviosul Siluan Athonitul*, p. 509.

„grabnic ne împresoară” (Evrei 12, 1) și de dorirea fierbinte după Dumnezeu și Mântuitorul nostru. O astfel de pocăință este menită să ne ajute să rămânem credincioși legământului pe care l-am încheiat la Botez, anume că vom muri păcatului și vom via numai pentru cuvântul și poruncile lui Dumnezeu.

În timpul Postului Paștilor, Biserica dorește să ne facă părtași la cuvântul Domnului: „Am fost mort, și, iată, sunt viu, în vecii vecilor” (Apoc. 1, 18), dându-ne puțința să gustăm puțin din moarte prin post, spovedanie, milostenie și, în general, prin toată nevoința ascetică. Prin suferința pe care o luăm asupra noastră de bunăvoie în timpul Postului, ne înrudim și ne asemănăm cu Hristos, Care pătimește în lumea aceasta (cf. Fapte 26, 23). Atunci ni se împărtășește puterea Învierii Sale, pentru ca și noi, ca fii purtători de lumină ai Bisericii, să putem cânta în marea și sfânta zi a Paștilor: „Ieri m-am îngropat împreună cu Tine, Hristoase; astăzi mă ridic împreună cu Tine, Cel ce ai înviat. Răstignitu-m-am ieri împreună cu Tine: Însuți împreună mă preamărește, Mântuitorule, în Împărăția Ta (*Canonul Învierii*, Cântarea a treia). În măsura în care ne facem părtași la suferința și deșertarea de Sine a lui Hristos, în aceeași măsură vom primi și bogăția darurilor și harul Învierii Sale.

O altă cale prin care ne putem afla inima adâncă în timpul Postului Mare este deasa citire a Sfintei Scripturi. Cuvântul lui Hristos este Lumina Dumnezeiască nezidită, care se îndreaptă spre inima adâncă a omului, centrul principiului său ipostatic.

Înainte de toate, pentru ca inima noastră să se poată deschide cuvântului lui Dumnezeu și să primească harul pocăinței, trebuie să avem credință deplină în Dumnezeirea lui Hristos. Atunci cuvântul cel viu al Domnului va cădea în străfundul inimii noastre ca o sămânță a iubirii, care va zămisli în suflet pocăința ce prin puterea și deplinătatea sa întrece măsura conștiinței religioase obișnuite⁹. Această trăire ne încredințează cu tărie că învățătura lui Hristos transcende planul etic, având puterea să ne îndumnezeiască. Învățătura Evangheliei ne luminează vederea lăuntrică cu strălucirea cuvântului lui Dumnezeu și ne subțiază inima, sădind într-însa o simțire duhovnicească, astfel încât niciun gând sau mișcare lăuntrică nu se mai poate sustrage atenției noastre. Viețuind în atmosfera cuvântului lui Dumnezeu, primim puterea să împlinim dumnezeieștile Sale porunci și să pășim astfel pe calea lui Hristos, iar El, Care este Calea, ne devine însoțitor la drum. Dacă ne silim să petrecem neîncetat în cuvântul Evangheliei, plini de râvnă și de curaj, vom dobândi și noi, asemeni lui Luca și Cleopa, o inimă care arde înlăuntrul nostru (cf. Luca 24, 32) și este gata să-L primească într-însa pe Domnul cel Înviat și să-L recunoască după ardoarea și dulceața dragostei Sale.

Mintea se pogoară în inimă, se tămăduiește și se unește cu aceasta atunci când este răstignită prin poruncile Evangheliei. Adumbrit de har, omul este în stare să renunțe la toate lucrurile văzute ale lumii acesteia și să devină ucenic al duhului iubirii celei nestricăcioase a lui Hristos.

⁹ Vezi *ibid.*, p. 212.

Pentru ca mintea să se poată uni cu inima, este nevoie de o îndoită răstignire, o răstignire care se înfăptuiește în două etape. În prima etapă, când „lumea este răstignită pentru noi” (Gal. 6, 14), după cuvântul Apostolului Pavel, luăm asupra noastră o mare nevoință pentru a ne slobozi de deșertăciunea lumii și de robia față de mărețele ei idealuri, care sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu. În a doua etapă, atunci când „noi suntem răstigniți pentru lume” (Gal. 6, 14), toată strădania noastră se îndreaptă spre a ne preda întru totul voii lui Dumnezeu, dezrădăcinând din inimă legea păcatului și slobozindu-ne din robia lăuntrică. Lupta duhovnicească continuă până când cuvântul Evangheliei se statornicește înlăuntrul nostru ca singura și veșnica lege a ființei noastre. Atunci devenim templul lui Dumnezeu și purtăm mereu în noi, ca pe un oaspete de seamă, Duhul harului. Întreaga zidire devine pentru noi o biserică și un lăcaș sfânt în care ne putem înfățișa înaintea Dumnezeului celui Viu.¹⁰

Părintele Sofronie deosebește în aceste două etape ale răstignirii două trepte ale libertății duhovnicești. Prima treaptă este lepădarea de lume și de dorința de a stăpâni asupra celorlalți. A doua treaptă este libertatea desăvârșită a inimii, care este de neapărată trebuință dacă vrem să stăm neclintiți în prezența Domnului. Aceasta este „descătușarea lăuntrică de stăpânirea altora asupra noastră”¹¹. Desăvârșirea libertății omului este desăvârșirea lui ca persoană, adevărata sa împlinire și țelul său suprem.

¹⁰ Vezi *ibid.*, p. 294.

¹¹ Cf. *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, p. 168.

Sfântul Dorotei al Gazei și Sfântul Grigorie Palama tâlcuiesc acest verset din Sfântul Apostol Pavel: „Lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume” (Gal. 6, 14), legându-l de cele două trepte ale răstignirii din viața monahului. Amândoi Părinții asociază prima treaptă cu lepădarea păcatului care „grabnic ne împresoară” în lumea aceasta, iar pe cea de-a doua cu moartea lăuntrică a omului față de patimi, adică cu nepătimirea.

Cum ne putem feri de păcat, trăind în lumea aceasta care „zace sub puterea celui rău” (1 Ioan 5, 19)? Acest lucru este cu putință numai dacă învățăm să viețuim cu inima, osândindu-ne pe noi înșine în rugăciunea de pocăință și priveghind prin chemarea neîncetată a Numelui Domnului. Prin trezvie, vom afla în inima noastră un izvor de lumină și de „apă curgătoare” (Ioan 4, 14), care atrage mintea în inimă. Gândurile și imaginile păcătoase nu se vor mai întipări în minte și în inimă, ci vor fi alungate cu ușurință, pentru că atracția omului lăuntric către inimă va fi mai puternică decât orice altă impresie din afară: „Căci mai mare este Cel ce e în voi, decât cel ce este în lume” (1 Ioan 4, 4). Fără trezvie, nu putem păstra harul în inimă. Plânsul duhovnicesc ne ține mereu în legătură cu Duhul Vieții, până când harul lui Dumnezeu care se adună în inimă ajunge la deplinătate. Astfel se înfăptuiește, în cele din urmă, renașterea noastră în Duhul Sfânt.

Prin Crucea și Învierea Sa, Hristos a împlinit marea poruncă pe care a primit-o de la Tatăl Său (cf. Ioan 10, 18) și a

împărtășit credincioșilor „har peste har” (Ioan 1, 16). Cel ce cheamă Numele lui Iisus pătrunde în taina Crucii și a Învierii Domnului, iar inima lui se trezește la viață și devine lăcaș sfânt al Dumnezeirii. Sfânta chemare a Numelui lui Hristos face să vieze în inima noastră prezența Dumnezeului celui veșnic și ne împărtășește o putere neobișnuită, asemeni unei vieți noi care ne umple întreaga ființă. Chemarea neîntreruptă a Numelui Domnului încetează a mai fi o povară pentru noi și ne călăuzește la o tot mai mare plinătate a iubirii și a înțelepciunii. Atunci ni se deschid ochii duhovnicești și descoperim neîncetat noi taine ale căii lui Hristos și ale nepătrunsei Sale pronii în viața noastră de zi cu zi. Astfel ne îmbogățim cu experiența veșniciei.

Perioada Postului este răstimpul în care lucrăm asupra inimii noastre și școala în care învățăm să murim de bunăvoie. Calea Domnului trece mai întâi prin moartea pe Crucce și prin pogorârea în străfundurile iadului, pentru ca să ne conducă mai apoi la Învierea cea purtătoare de viață. Atunci când luăm asupra-ne suferința de bunăvoie, primind cu recunoștință și fără să cârtim toate încercările îngăduite de pronia lui Dumnezeu în viața noastră, pătrundem, prin credință, în taina iubirii dumnezeiești, care s-a pogorât pentru noi până în adâncurile iadului. Nu-L vom cunoaște niciodată pe Hristos în chip desăvârșit, dacă experiența noastră nu va cuprinde și pogorârea la iad.

Credința în Învierea lui Hristos și nădejdea în propria noastră înviere ne însuflă să viețuim în armonie cu poruncile

lui Dumnezeu, morți față de voia noastră trupească. În felul acesta, ne vom afla inima adâncă și vom cunoaște din cercare că ne-am mutat „de la moarte la viața împreună cu Iisus Hristos” (cf. Efes. 2, 6).

Numai lucrarea pe care am săvârșit-o în inima noastră ne va însoți în veșnicie. Dacă ne curățim inima în viața aceasta, atunci, potrivit făgăduinței Domnului, ne vom învrednici să-I vedem Fața: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Matei 5, 8).

Tragedia omului contemporan este aceea că viețuiește în afara inimii sale. El gândește, lucrează și chiar iubește și se roagă în afara inimii. Perioada Postului Mare ne dă prilejul să pătrundem în inima noastră și să ne întoarcem la ea precum fiul risipitor la casa tatălui său. Vederea iadului nostru lăuntric în lumina sfințeniei lui Dumnezeu și a iubirii Lui neprihănite zămislește în sufletul nostru dorința fierbinte de „a ne smulge din covârșitoarele cătușe ale căderii noastre”¹² și a ne preda cu totul Dumnezeului luminii și al dragostei, Care vine să ne dea viață, iar nu moarte. Atunci glasul Domnului va răsună în inima noastră: „Dă-Mi, fiule, Mie inima ta” (Pilde 23, 26), și tot el ne va vesti: „Fiul Meu ești tu, Eu astăzi te-am născut!” (cf. Ps. 2, 7).

Prin cuvântul Său cel viu, Domnul Iisus a sădit o sămânță nestricăcioasă (cf. 1 Petru 1, 23) și prin harul Duhului Său a revărsat asupra noastră darul înfierii (cf. Efes. 1, 5), dând

¹² *Ibid.*, p. 25.

naștere Bisericii și făcându-ne fii ai Învierii Sale. Biruința lui Hristos asupra vrăjmașului celui din urmă – moartea (cf. 1 Cor. 15, 26) – se înfăpuiește în adâncul inimii, acolo unde are loc și izbânda credinței ortodoxe. Cu alte cuvinte, harul va înțipări în inima noastră chipul Domnului Iisus Hristos și ne va face moștenitori ai biruinței Sale asupra morții.

Să-I mulțumim Domnului pentru că ne-a dăruit acest răstimp binecuvântat și plin de har al Postului Mare, ca să ne ajute să ne aflăm inima adâncă și să pătrundem în prezența de-viață-dătătoare a lui Hristos celui Înviat din morți. Hristos, Mirele Bisericii (cf. Luca 5, 35), bate la ușa inimii noastre (cf. Apoc. 3, 20), căutând unirea desăvârșită a sufletului nostru cu Duhul Său cel Sfânt. De fiecare dată când ne apropiem de El și pătrundem în prezența Lui cea minunată, prăznuim propriul nostru Paște. Fie ca niciunul dintre noi să nu rămână afară din camera lui Hristos. După ce am păzit cu credincioșie toate rânduielile Postului și am gustat din binefacerile lui duhovnicești, să prăznuim cu toții Paștile cele veșnice, ca pe un răstimp al reînnoirii și o revărsare a harului.

Duminica Ortodoxiei

În Duminica Ortodoxiei prăznuim reinstituirea cinstirii sfințelor icoane, potrivit învățaturii Sfântului Ioan Damaschinul (c.675 – 749) împotriva iconoclasmului.¹

Mântuirea este împreună-lucrarea a doi factori: dumnezeiesc și omenesc. Primul este infinit de mare, iar cel de-al doilea infinit de mic, însă de neapărată trebuință.

Duminica Ortodoxiei ne învață că dreapta slăvire este împreună-lucrarea armonioasă dintre descoperirea lui Dumnezeu, dată nouă prin prooroci, apostoli și sfinți, și mica noastră contribuție, care constă, pe de o parte, în a primi cu credință tot ceea ce Dumnezeu ne-a descoperit și ne-a dăruit în Biserică, iar pe de altă parte, în a ne sârgui să ne predăm voii Lui, pentru ca Hristos, Omul cel Ceresc, să ia chip în inima noastră. Astfel devenim lăcașuri sfinte ale Duhului Sfânt, nefăcute de mâni omenești (cf. 2 Cor. 5, 1), ci de harul lui Dumnezeu.

Această întipărire a chipului lui Hristos în inima omului este biruința Ortodoxiei asupra firii noastre căzute, asupra patimilor, precum și asupra uneltirilor celui rău și a răspândirii învățăturilor mincinoase (cf. 1 Tim. 6, 3).

¹ Mișcarea iconoclastă a durat din anul 726, când împăratul Leon al III-lea (717-741) a interzis folosirea icoanelor ca reprezentări sfinte în slujirea creștină, până în anul 843, când Sfânta Împărăteasă Teodora a reinstabilit cinstirea lor.

Duminica Sfântului Grigorie Palama

În persoana Sfântului Grigorie Palama, Sfânta noastră Biserică pune înaintea fiilor ei calea înaltă a isihasmului, pentru a le spori nevoința și a-i împodobi cu veșmântul virtuților în marea și sfânta zi a Paștilor.

Isihasmul este în același timp un dar și o nevoință ascetică, prin care credinciosul stă în prezența lui Dumnezeu cu mintea în inimă, chemând Numele supracosmic al Domnului Iisus.

În felul acesta, el îndepărtează rugina păcatului pe care a adunat-o în această lume ce zace sub puterea celui rău și strânge în inima lui urmele harului, care îi tămăduiesc și îi întregesc ființa.

Atunci când aceste urme ale harului ating o anumită plinătate, credinciosul devine contemporan al evenimentelor veșnice și prăznuiește în chip vrednic înfricoșătoarele și ne-grăitele Patimi ale Domnului, intrând în prezența vie a lui Iisus Hristos cel Înviat din morți.

Treapta cea mai înaltă a experienței isihaste este vederea Luminii Persoanei lui Hristos, care este Lumina Învierii și cheazășia mântuirii veșnice a tuturor celor ce au iubit Numele și arătarea smerită a Atotțiitorului Iisus în lumea noastră mult pătimitoare.

Duminica Sfintei Cruci

În această duminică prăznuim aflarea Crucii lui Hristos de către Sfânta Împărăteasă Elena (c.250 – 330), pentru ca sfântul lemn al Crucii să poată fi cinstit de toți credincioșii. Crucea este porunca pe care Hristos a primit-o de la Tatăl de a-Și jertfi viața pentru mântuirea lumii. Împlinind această poruncă, Domnul Și-a arătat dragostea Sa „până la sfârșit” (Ioan 13, 1) și l-a împăcat pe om cu Tatăl Ceresc.

Crucea noastră, fie ea mare sau mică, este îngăduită de atotînțeleapta pronie a lui Dumnezeu, fiind tocmai ceea ce ne este de trebuință în viața aceasta trecătoare ca să ne izbăvim de orice alipire pătimasă care ne împiedică să-L urmăm pe Hristos cu o inimă slobodă oriunde ne va călăuzi.

Devenim prieteni ai Crucii nu numai atunci când credem și ne închinăm ei, ci mai cu seamă atunci când ne răstignim mintea și inima prin credință, pentru a păzi porunca Domnului în pogorârea noastră de bunăvoie în adâncurile smereniei. Astfel învățăm duhul iubirii smerite a lui Hristos, care devine înlăuntrul nostru puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu, în-suflare și mângâiere în fiecare împrejurare a vieții noastre.

Crucea este înălțată astăzi la mijlocul Postului ca să ne întărească în nevoința renașterii duhovnicești și să ne călăuzească la harul Învierii Atotțiitorului Iisus.

Duminica Sfântului Ioan Scărarul

Sfânta Evanghelie de astăzi ne reamintește că fără post și rugăciune nu vom putea să ne izbăvim de molima demonică a păcatului.

De asemenea, Biserica ne arată că sfinții sunt rodul unei vieți răstignite. Pildă desăvârșită ne este Sfântul Ioan Scărarul, care ne învață că atunci când arăm țarina inimii noastre cu plugul Crucii și o păzim cu trezvie, vom afla înlăuntrul nostru raiul lui Dumnezeu.

Viziunea cuprinsă în învățătura Sfântului Ioan Scărarul este atât de desăvârșită, încât poate fi asemănată cu un submarin în care nu pătrunde nici măcar o picătură de apă. Potrivit acestei învățături, paza minții și a inimii de orice gând străin și imagine păcătoasă ne ajută să păstrăm nestricat rodul ostenelilor spre mântuire pe care le luăm asupra noastră mai cu seamă în perioada Sfântului și Marelui Post.

Marele Apostol Pavel ne îndeamnă „să nu ne fie necunoscute gândurile satanei” (cf. 2 Cor. 2, 11), ci să robim tot gândul cu trezvie „spre ascultarea lui Hristos” (2 Cor. 10, 5).

Troparul Bunevestiri

Astăzi este începutul mântuirii noastre
și arătarea tainei celei din veac.
Fiul lui Dumnezeu Fiu Fecioarei Se face,
și Gavriil harul bine-l vestește.
Pentru aceasta și noi, împreună cu dânsul,
Născătoarei de Dumnezeu să-i strigăm:
Bucură-te, cea plină de har,
Domnul este cu tine!

Praznicul Bunevestiri

Praznicul Bunevestiri este o mare mângâiere pe care Biserica o dăruiește credincioșilor în perioada Postului Mare, ca să se veselească sufletele lor de harul cuvintelor Arhanghelului Gavriil către Sfânta Fecioară: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine” (Luca 1, 28).

Maica Domnului, fiică a lui Israel din seminția Proorocului și Împăratului David, a fost dăruită cu o negrăită frumusețe lăuntrică și cu o dragoste de rugăciune rar întâlnită. „Toată slava fiicei Împăratului este înăuntru” (Ps. 44, 15).

Viețuind în rugăciune isihastă în Sfânta Sfintelor, Preacurata Fecioară a adunat în inima ei urmele harului dumnezeiesc, ajungând la deplinătatea duhovnicească. Atunci, pronia lui Dumnezeu a rânduit ca ea să citească versetul din Proorocul Isaia care zice: „Iată, Fecioara va lua în pânțe și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel” (Is. 7, 14; Matei 1, 23). Aceste cuvinte i-au umplut inima de har și cu toată ființa ei a început să bată neîncetat la poarta cerului, rugându-se: „Doamne, învrednicește-mă să fiu slujnica acelei femei care-L va aduce în lume pe Emanuel, Dumnezeu Mântuitorul.” În timpul acestei rugăciuni arzătoare, i s-a arătat Arhanghelul Gavriil și i-a spus: „Nu vei fi slujnica, ci însăși Maica

lui Emanuel. Bucură-te ceea ce ești plin de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei.” Sfânta Fecioră s-a smerit și s-a pogorât pe sine la starea umilă a unei slujnice, iar Dumnezeu a înălțat-o la vrednicia de a fi Maica Sa. „Că a căutat spre smerenia roabei Sale... Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic și sfânt este numele Lui” (Luca 1, 48-49). Pentru această mărire, potrivit cuvântului ei proorocesc, o vor ferici toate neamurile. Iar noi, creștinii, slăvind-o pe Maica Domnului acum și în vecii vecilor, și fericind-o din neam în neam, nu facem decât să împlinim această proorocie dumnezeiască.

Datorită adâncii ei smerenii, Maica Domnului a atras asupra sa cercetarea plină de har a lui Dumnezeu și s-a învrednicit de cea mai înaltă chemare. Mândria, plină de ticăloșia îndumnezeirii de sine, i-a aruncat în iad chiar și pe îngerii din cer. Acum, prin smerenia ei, Maica Domnului se deșertează pe sine de toată zidirea, pentru a-I da lui Dumnezeu tot locul și toată libertatea să Se sălășluiască într-însa și s-o înalțe la cer.

Dacă dragostea, cea mai înaltă dintre virtuți, „îndelung rabdă... nu pizmuiește... nu se laudă... nu cade niciodată”, după cuvântul Apostolului (1 Cor. 13, 4-8), aceasta este cu putință pentru că este întărită și ajutată de smerenie. Smerenia este calea pe care Dumnezeu Mântuitorul S-a pogorât pe pământ, iar noi suntem chemați să ucenicim la școala smereniei Sale, ca să devenim pe veci ai Lui.

Maica Domnului a fost, de asemenea, dăruită cu virtutea ascultării și a supunerii desăvârșite față de voia lui Dumnezeu.

La începutul zidirii, Dumnezeu a spus: „Să fie...” (Fac. 1, 3) și întreaga lume a venit într-o ființă. Astăzi Fecioara, ascultând de cuvântul Arhanghelului și neluând în seamă primejdiile pe care le presupunea această ascultare, de vreme ce ea nu știa de bărbat, s-a predat pe sine Sfatului celui mai înainte de veci al lui Dumnezeu, zicând: „Fie mie după cuvântul tău” (Luca 1, 38). În clipa aceea s-a petrecut o mare și negrăită minune: În-suși Ziditorul lumii S-a pogorât pe pământ și a reînnoit toată făptura.

În sfânta zi a venirii pe lume a Fiului lui Dumnezeu, nașterea mai presus de fire din Fecioară a pus sub semnul îndoielii neprihănirea Maicii Domnului și i-a primejduit viața. Ea, însă, nu a rostit niciun cuvânt spre a se dezvinovăți, ci s-a predat lui Dumnezeu în tăcere, silind însuși cerul s-o apere și s-o îndreptățească (cf. Matei 1, 20). Domnul a „scos judecata” ei ca „lumina de amiază” (vezi Ps. 36, 6) și i-a slăvit numele.

Astăzi este începutul nașterii Bisericii, pentru că, prin puterea Duhului Sfânt, Cel Preaînalt Se pogoară să Se întrupeze din Sfânta Fecioară, să ia Trup omenesc, care va deveni neprihănită Biserică, Chivotul sfințeniei și al mântuirii veșnice.

Duminica Sfintei Maria Egipteanca

Pe măsură ce Sfântul și Marele Post se apropie de sfârșit, Biserica Îl urmează pe Hristos cu frică și cu cutremur pe calea pătimirii Sale de bunăvoie. Credincioșii își întetesc acum nevoița, însuflați de Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul și de pilda de viețuire a Sfintei Maria Egipteanca.

Canonul de pocăință al înțeleptului păstor al Cretei străbate întreaga istorie sfântă a neamului omenesc. Cuvântul Sfintei Scripturi devine însuși conținutul vieții omului și un strigăt din adâncul căderii sale către adâncul milostivirii lui Dumnezeu.

În persoana Sfintei Maria Egipteanca vedem adevărata pocăință, care îl ridică pe păcătos din adâncul stricăciunii la înălțimea vieții îngerești. Nevoița ei mai presus de fire vădește sfânta și dumnezeiasca patimă a iubirii ce-i mistuia inima. Desăvârșita-i lepădare de sine ne încredințează că Hristos este marginea doririlor și împlinirea tuturor năzuințelor noastre.

Cu adevărat paradoxală este iubirea lui Dumnezeu – ea rămâne veșnic nouă și nu se împutinează niciodată. Smerenia căii Domnului, care se întinde din înălțimile cerului până în părțile cele mai de jos ale pământului, ne însuflă și nouă pocăință. În centrul acestei căi se află Crucea lui Hristos, care în Sfânta Evanghelie de astăzi este numită paharul lui Hristos.

Domnul i-a întrebat pe ucenicii Săi: „Puteți, oare, să beți paharul pe care-l voi bea Eu și cu botezul cu care Eu Mă botez să vă botezați?” (Matei 20, 22). Cu alte cuvinte: „Sunteți în stare să vă faceți părtași Paharului și Botezului Meu?” Ucenicii au răspuns: „Putem” (Matei 20, 22).

La fel și noi, suntem oare pregătiți să ne împărtășim din Paharul pătimirii, al morții și al Învierii Domnului?

Paharul lui Hristos cuprinde toată suferința și neputința, durerea și tragedia lumii, adică moartea omului de la căderea lui Adam și până la sfârșitul veacurilor. Este paharul morții pe care l-a băut Domnul pentru ca să tămăduiască rănila firii omenești și să aprindă pe pământ focul mântuirii. El nu ne-a mântuit prin atotputernicia Sa, ca să nu ne înfricoșeze, ci prin slăbiciunea dragostei Sale, care este mai puternică decât lumea și decât moartea.

Prin Crucea și Învierea Sa, Domnul a prefăcut paharul morții, care Îi fusese mai înainte rânduit de dreapta judecată a Tatălui Ceresc și pus la cale de răutatea oamenilor, în Paharul Vieții și al mântuirii.

Urmând pilda pogorârii smerite a Domnului, preschimbăm și noi în pocăința noastră paharul suferințelor acestei vieți trecătoare în Paharul vieții veșnice, din care ne împărtășim ca prieteni apropiați ai lui Hristos, îmbătându-ne cu beția cea „trează” a iubirii Sale dumnezeiești. „Paharul mântuirii voi lua și numele Domnului voi chema” (Ps. 115, 4).

Învierea lui Lazăr

Tropar

Învierea cea de obște mai
înainte de Patima Ta
încredințând-o, pe Lazăr din
morți l-ai sculat, Hristoase
Dumnezeule. Pentru aceasta și
noi, ca pruncii, semnele biruinței
purtând, Ție biruitorului morții
grăim: Osana, Celui dintru
înălțime! Bine ești cuvântat, Cel
ce vii întru numele Domnului.

LAZARUS COME FORTH

Duminica Floriilor: Intrarea Domnului în Ierusalim

Evenimentul pe care îl prăznuim astăzi este un eveniment proorocesc, o licărire a negrăitei slave a lui Hristos, care se va descoperi în toată plinătatea ei la sfârșitul veacurilor.

Astăzi Domnul intră în Ierusalim și întreaga cetate se cutremură. În ziua cea din urmă, El va veni din nou cu slavă și tot pământul se va cutremura, pentru ca toate cele clătinate să fie schimbate, ca niște lucruri făcute, și să rămână numai cele neclintite, care poartă pecetea harului celui nestricăcios al Atotțiitorului Iisus.

La intrarea Domnului în Ierusalim, iudeii nu L-au recunoscut pe Mesia în Cel ce venea la ei „blând și smerit”, șezând pe mânzul asinei.

Asemenea și noi, trebuie să învățăm blândețea și smerenia Mântuitorului și Dumnezeului nostru, pentru ca să-I recunoaștem cercetarea, iar casa să nu ni se lase pustie, ci să stăm în prezența Lui prin harul Său și să-I cântăm: „Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului” (Marcu 11, 9).

Precum copiii iudeilor își așterneau hainele pe cale pentru ca Hristos să treacă peste ele și să le binecuvânteze, la fel ne

așternem și noi toată voia și toate dorințele la picioarele lui Hristos, pentru ca Domnul să împărasească în inima noastră slobodă de toată alipirea pătimășă. Atunci harul Său ne va adumbri și vom fi pe veci ai Lui.

Sfânta și Marea Luni

„Iată Mirele vine” (Matei 25, 6), și fericită este sluga care se va învrednici să-I primească cercetarea mântuitoare și să poarte cununa cea nestricăcioasă.

Biserica se roagă în aceste zile ca nimeni să nu rămână afară din Cămara lui Hristos, unde se săvârșește înfricoșata uni-re dintre inima omului și Duhul lui Dumnezeu.

Cheia ce ne deschide ușa Cămării lui Hristos o aflăm în Epistola către Filipeni a Sfântului Pavel. Apostolul ne spune că Domnul este aproape și ne îndeamnă să ne fie gândul și inima la toate „câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun, orice virtute și orice laudă” (Filip. 4, 8). Unele ca acestea I se cuvin Celui pe care Îl întâlnim în inima noastră – Cel ce S-a suit pe Golgota ca să pătimească moarte pentru a noastră mântuire.

Numai dragostea Lui cea nețărmurită este în stare să tămăduiască cumplita pustiire a nerecunoștinței noastre.

Sfânta și Marea Luni

„Iată Mirele vine” (Matei 25, 6), și fericită este sluga care se va învrednici să-I primească cercetarea mântuitoare și să poarte cununa cea nestricăcioasă.

Biserica se roagă în aceste zile ca nimeni să nu rămână afară din Cămara lui Hristos, unde se săvârșește înfricoșata uni-re dintre inima omului și Duhul lui Dumnezeu.

Cheia ce ne deschide ușa Cămării lui Hristos o aflăm în Epistola către Filipeni a Sfântului Pavel. Apostolul ne spune că Domnul este aproape și ne îndeamnă să ne fie gândul și inima la toate „câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun, orice virtute și orice laudă” (Filip. 4, 8). Unele ca acestea I se cuvin Celui pe care Îl întâlnim în inima noastră – Cel ce S-a supt pe Golgota ca să pătimească moarte pentru a noastră mântuire.

Numai dragostea Lui cea nețărmurită este în stare să tămăduiască cumplita pustiire a nrecunoștinței noastre.

Sfânta și Marea Marți

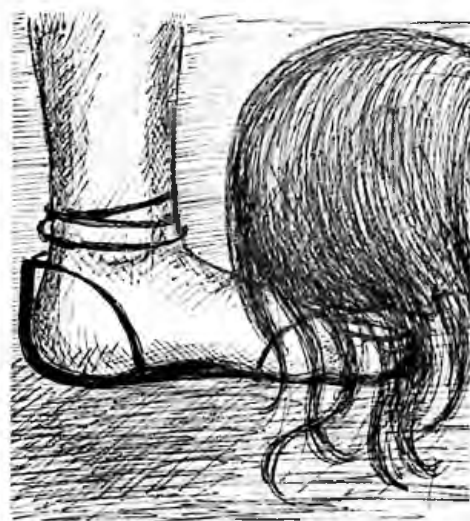
În aceste zile sfinte nu facem doar pomenirea Patimilor Domnului, ci, prin harul pe care Biserica l-a revărsat asupra noastră în vremea Postului Mare, devenim și noi contemporani ai Patimilor Sale.

Domnul este Mielul lui Dumnezeu cel „înjunghiat de la întemeierea lumii” (Apoc. 13, 8). El Se înjunghie neîncetat, până la sfârșitul veacurilor, pentru ca noi, vrăjmașii Lui, să ne desfătăm neîncetat de Trupul și de Sângele Legământului Său.

Astăzi, legământul pe care Domnul îl încheie cu poporul Său este legământul iubirii Sale până la sfârșit. Iar nouă acest legământ ne cere să ne împotrivim păcatului până la sânge. Acesta este talantul cu care trebuie să negustorim în chip vrednic de Dumnezeu, pentru a-L dobândi pe Domnul ca pe Prietenul și Mântuitorul nostru.

Astfel vom fi pe veci ai Lui și vom moșteni nețărmurita libertate a dragostei Sale, urând tot ce se împotrivesște acestei iubiri.

Sfânta și Marea Miercuri

Domnul a venit să aducă foc pe pământ. Pe măsură ce înaintează spre Golgota, acest foc devine tot mai puternic, transfigurându-i și înnoindu-i pe toți cei ce se apropie de el:

Vameșii devin milostivi și își împart averile săracilor; inima lor se lărgeste împătrit.

Pruncii se fac înțelepți și înalță cântare de laudă și de mulțumită lui Dumnezeu, Care „vine blând, drept și mântuitor” (Zah. 9, 9).

Desfrâmatele încep să ducă o viață curată și nebunia vieții lor decăzute se preface în iubire neostoită pentru Dumnezeu.

Tâlharul se luminează și devine învățător neîntrecut al dreptății Crucii, astfel încât chiar în ziua aceea raiul își deschide porțile înaintea lui.

Taina iubirii lui Hristos este mare și de nepătruns; doar o inimă arzătoare este în stare să o înțeleagă câtuși de puțin. Avem trebuință de veșmântul smereniei ca să putem pătrunde în prezența de-viață-făcătoare a mult-pătimitorului Domn al slavei și să primim ungerea înțelepciunii Lui celei mântuitoare.

Sfânta și Marea Joi

Astăzi prăznuim instituirea rânduielii Sfintei Liturghii, pe care Domnul ne-a dăruit-o în chip proorocesc mai înainte de Patima Sa și a pecetluit-o mai apoi cu sângele Său pe Golgota.

Domnul a încheiat acest Legământ prin sfintele Sale cuvinte: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl cel viu și Eu viez pentru Tatăl, și cel ce Mă mănâncă pe Mine va trăi prin Mine” (Ioan 6, 56-57).

Acest Nou Legământ al Domnului este programul de viață al tuturor celor ce cred și se împărtășesc cu Hristos spre moștenirea Vieții Lui celei nestricăcioase: „Voi sunteți aceia care ați rămas cu Mine în încercările Mele. Și Eu vă rânduiesc vouă împărăție, precum Mi-a rânduit Mie Tatăl Meu, ca să mâncați și să beți la masa Mea, în împărăția Mea” (Luca 22, 28-30).

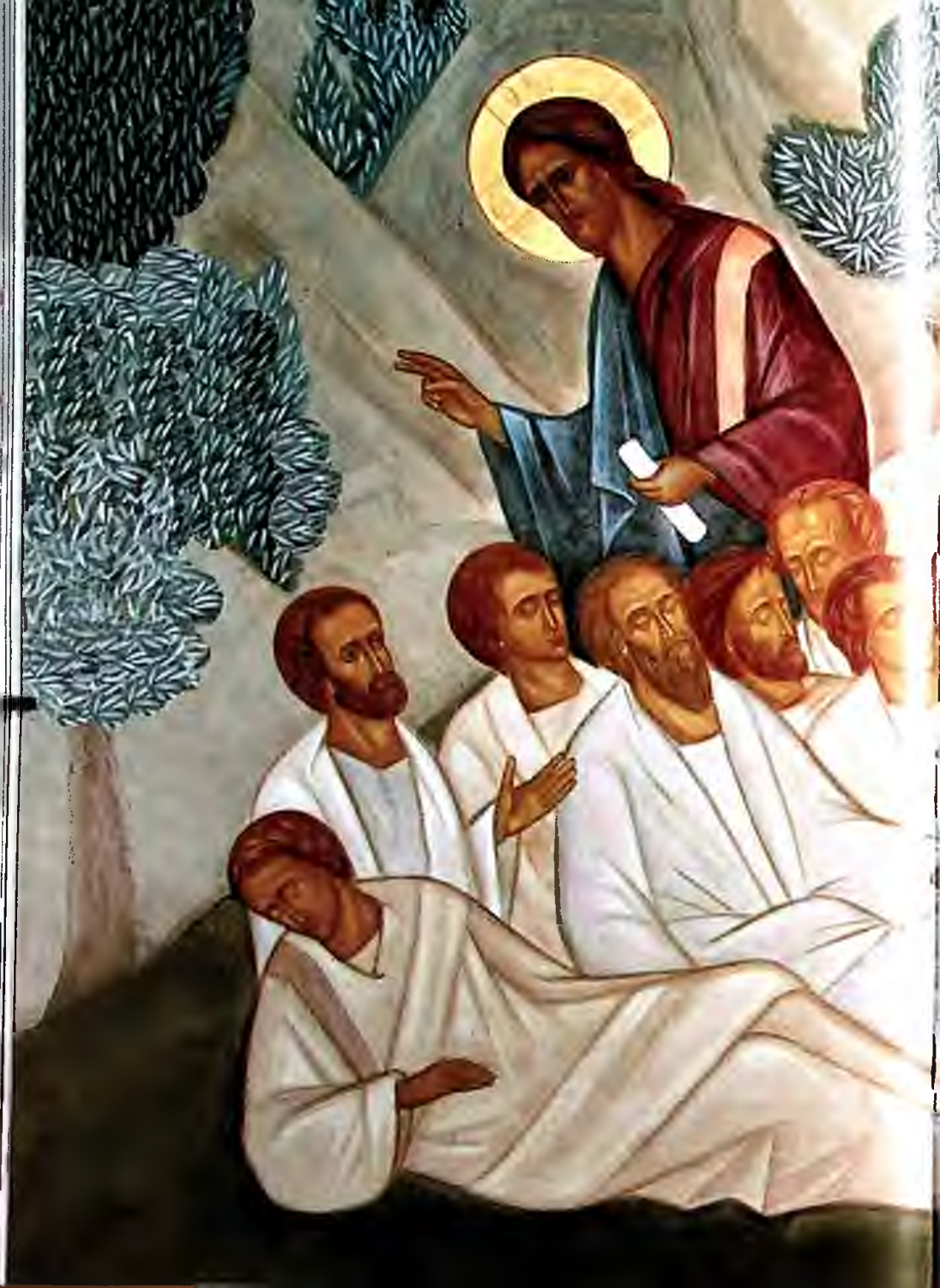

PRAYER IN GEFISMANE

Sfânta și Marea Vineri

Domnul strigă cu glas mare pe Cruce pentru noi: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?” (Matei 27, 46), ca să tămăduiască căderea noastră de la harul Său.

Fiecare dintre noi, plin de uimire și de admirație înaintea smereniei desăvârșite a lui Hristos, strigă cu recunoștință: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce Te-am părăsit, în chip nedrept și necugetat? Tu, însă, Doamne, nu mă părăsi pe mine cel nerecunoscător și nemulțumitor, deși sunt nevrednic de milostivirea Ta.”

„Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi” (Luca 15, 13).

Hristos a păstrat tăcerea pe Cruce, pentru ca astfel să le vorbească mai lămurit fiilor oamenilor despre taina căilor mântuirii Sale.

ATATATATATATATATATATATATATATAT

DISPATE IA

INBI

Нашето Ісус Христос

Nu te tângui pentru Mine, Maică

Nu te tângui pentru Mine, Maică, văzându-Mă în groapă, pe Mine, Fiul tău, pe care M-ai zămislit în pân-tece mai presus de fire; că voi învia și Mă voi preamări și voi înălța întru mărire, ca un Dumnezeu, pe cei ce cu credință și cu dragoste pe tine neîncetat te măresc.

(Canonul Sâmbetei celei Mari, cântarea a 9-a)

Heruvicul din Sâmbăta Mare

Să tacă tot trupul omenesc și să stea cu
frică și cu cutremur, și nimic pământesc să
nu gândească, căci Împăratul împăraților și
Domnul domnilor merge să Se junghie și să
Se dea spre mâncare credincioșilor.

Sfânta și Marea Sâmbătă

Hristos a venit în lume, purtând înlăuntrul Său voia cea mai înainte de veci a Sfintei Treimi, anume să izbăvească întreaga zidire de osânda morții. El face cunoscut tuturor cuvântul Tatălui Său celui fără de început. Se roagă în Ghetsimani cu sudoare de sânge pentru întregul Adam. Rabdă înfricoșatele Sale Patimi, purtând în inimă dorința ca toți oamenii să se mântuiască. Se suie pe Cruce și Se pogoară în mormânt mistuit de aceeași dorire și tânjire. Se pogoară în părțile cele mai de jos ale pământului ca să sfințească toată lumea zidită și să ne dea puțința să-L întâlnim în orice împrejurare a vieții noastre, în bucurie sau în durere, în nădejde sau în deznădejde.

Toate acestea El le săvârșește din nemărginita Sa iubire de oameni. Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică (cf. Ioan 3, 16).

Focul iubirii Sale desăvârșite a dezlegat pecetea pe care iudeii o puseseră pe mormântul Lui, iar Sfântul Mormânt s-a deschis pentru ca dreptul Fiu al lui Dumnezeu să nu cunoască stricăciunea.

Îngerii au gravat în chip nevăzut pe mormântul lui Hristos un epitaf, care până atunci nu fusese potrivit pentru niciun

om muritor, dar care, din clipa Învierii Domnului, avea să fie propriu tuturor celor ce cred în El: „Unde îți este, moarte, biruința ta? Unde îți este, moarte, boldul tău?” (1 Cor. 15, 5).

„Puțin aluat dospește toată frământătura” (Gal. 5, 9). Și înnoirea vieții ce izvorăște din mormânt, care este „har peste har” (Ioan 1, 16), preschimbă întreaga fire a omului, făcându-l vrednic de binecuvântata Împărăție a lui Dumnezeu, în care, asemeni îngerilor, va trăi veșnic alături de Domnul și Mântuitorul său.

Hristos a înviat din morți,
cu moartea pe moarte călcând,
și celor din mormânturi
viață dăruindu-le!

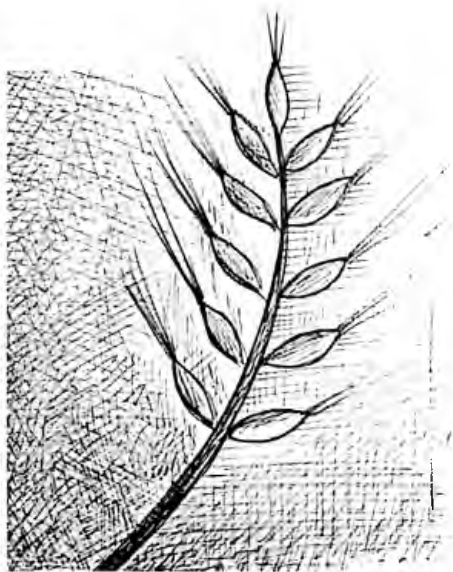

Sfintele Paști: Învierea Domnului, Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos

„Nu te teme! Eu sunt Cel dintâi și Cel de pe urmă, și Cel ce sunt viu. Am fost mort, și, iată, sunt viu, în vecii vecilor” (Apoc. 1, 17-18). Acestea sunt cuvintele lui Hristos cel Înviat către iubitul Său ucenic, Sfântul Ioan Teologul. Ele ne înfățișează calea Domnului, dar și calea omului, care trece prin moarte și duce la viața veșnică.

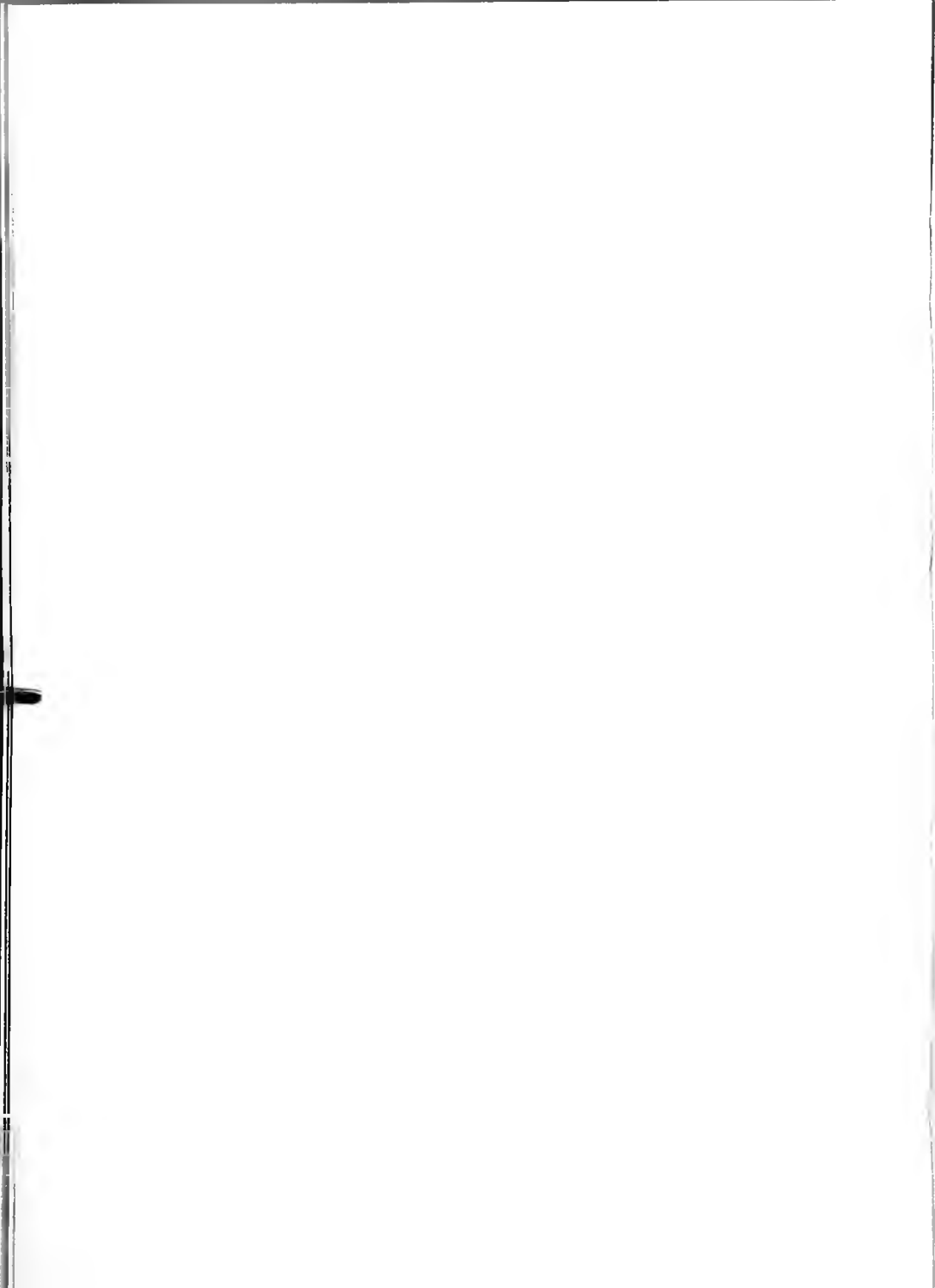
Domnul a iubit neamul omenesc cu dragoste desăvârșită. El a murit pentru toți cei osândiți la moarte din pricina păcatului strămoșesc. Moartea nedreaptă a lui Hristos a osândit moartea cea dreaptă a tuturor oamenilor și le-a dăruit mântuire veșnică. „Hristos a înviat și niciun mort nu mai este în groapă” (din Cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur, ce se citește la slujba din noaptea Învierii). Cu cât este mai dreaptă omorârea pe care o purtăm înlăuntrul nostru de dragul poruncilor lui Hristos, cu atât mai desăvârșită va fi și osânda morții în noi și cu atât mai sigură intrarea noastră în prezența vie a Domnului Înviat.

Acesta este mesajul pe care Domnul dorește să ni-l împărtășească prin cuvântul Său din Evanghelie: „Numai dacă grăuntele de grâu va cădea în pământ și va muri, va încolți și va aduce multă roadă” (Ioan 12, 24). Suferințele vieții acesteia, atunci când sunt îndurate fără de păcat, cu credință și chiar cu recunoștință, osândesc moartea pe care am moștenit-o prin păcatul ce i-a premers.

Tocmai de aceea Apostolul ne îndeamnă să avem ca program de viață pomenirea neîncetată a răstignirii și Învierii Domnului: „Aduceți-vă aminte de Iisus Hristos, Care a înviat din morți” (cf. 2 Tim. 2, 8). Adică să ne aducem aminte că, pentru a ne face părtași la biruința lui Hristos asupra morții, trebuie să urmăm mai întâi pilda căii Sale, gustând neîncetat din moarte, ca să păstrăm vie înlăuntrul nostru simțirea prezenței Sale. Astfel vom nimici orice dorință păcătoasă care L-ar putea împiedica pe Duhul Sfânt să Se sălășluiască întru noi. Această sălășluire paradoxală este cheazăia sau arvuna „învierii mai bune” (Evrei 11, 35) pe care o așteptăm.

Fiecare apropiere de locul în care sălășluiește prezența cea vie a Domnului este pentru noi Paștele cel veșnic. Întreaga noastră viață devine o călătorie: de la akedie la dorirea dumnezeiască, de la întunericul necunoștinței la lumina cunoașterii lui Dumnezeu, de la îngustimea iubirii de sine la lărgimea Iubirii Dumnezeiești, de la robia păcatului la libertatea fiilor lui Dumnezeu, de la moartea vremelnică la viața cea fără de sfârșit și nepieritoare, de pe pământ la cer, de la om la Dumnezeu.

Hristos, ca drept și fără de păcat,
a înviat din morți,
cu moartea, cea de bunăvoie și fără pricină,
pe moarte, plata păcatului, călcând,
și celor din morminte viață veșnică dăruindu-le,
ca dar curat al iubirii Sale.

Îngerul a strigat

Îngerul a strigat către cea
plină de dar: Curată Fecioară,
bucură-te; și iarăși zic, bucură-te,
că Fiul tău a înviat a treia zi din
mormânt și pe morți i-a înviat;
veseliți-vă, popoare.

Luminează-te, luminează-te,
noule Ierusalime, că slava
Domnului peste tine a răsărit;
saltă acum și te bucură, Sioane,
iar tu, Curată Născătoare de
Dumnezeu, veselește-te întru
Învierea Celui născut al tău.

(Axionul Sfintelor Paști)

Perioada Penticostarului:
Așteptând făgăduința Tatălui
(cf. Fapte 1, 4)

„Ca bucuria voastră să fie deplină”

Perioada Triodului a fost un răstimp de pregătire pentru marele eveniment al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, ca să dobândim și noi acest prim har, arvuna Duhului Sfânt, de care s-au învrednicit ucenicii Săi la puțin timp după Învierea Sa, când Domnul li S-a arătat și, suflând asupra lor, le-a zis: „Luați Duh Sfânt” (Ioan 20, 22). Toată această perioadă a fost o cale pe care am străbătut-o pentru a ne putea apropia de Hristos, lăsând în urmă deșertăciunea lumii acesteia. Capătul acestei călătorii, întâlnirea noastră cu Domnul, este pentru noi Paștele cel veșnic, Împărăția tuturor veacurilor, al cărei Domn este Hristos.

Bucuria Paștilor ne-a întărit duhovnicește ca să ne putem continua lupta pentru mântuire, sau mai degrabă strădania împreună-lucrării noastre cu Domnul spre înfăptuirea unei noi și mai mărețe creații – zidirea unor mici dumnezei de către marele Dumnezeu, Cel înviat din morți. Însă lupta noastră încă nu a luat sfârșit: pe de o parte, Domnul ne-a arătat chipul cel adevărat al Învierii Sale, iar bucuria pe care am resimțit-o a fost cât se poate de reală, însă, pe de altă parte, bucuria aceasta nu este încă statornică și desăvârșită. „Dar iarăși vă

¹ Ioan 15, 11

voi vedea”, zice Domnul, „și se va bucura inima voastră și bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi” (Ioan 16, 22). Bucuria noastră nu este încă desăvârșită, pentru că în viața aceasta toate sunt vremelnice și schimbătoare. Deși în noaptea de Înviere trăim o adevărată explozie de bucurie, totuși noi așteptăm încă „venirea zilei celei mari și înfricoșătoare a Domnului” (Ioil 3, 4), care va da statornicie tuturor făgăduințelor lui Dumnezeu. Așa cum Hristos i-a întărit pe ucenici, „dăruindu-le arvuna Duhului în inimile lor” (cf. 2 Cor. 1, 22), Paștile ne împărtășesc și nouă harul de a ne întări în Biserică și de a trăi în așteptarea unei și mai mari plinătăți a comuniunii noastre cu Domnul.

După cum vedem din Faptele Apostolilor, ziua Paștilor este începutul unei noi perioade din istoria mântuirii omului. Acum veșnicia lui Dumnezeu începe să adumbrească vremelnicia, iar Împărăția lui Dumnezeu să se reverse în viața credincioșilor, în Biserică. Domnul le-a poruncit ucenicilor „să nu se depărteze de Ierusalim, ci să aștepte făgăduința Tatălui” (Fapte 1, 14). Potrivit proorociei lui Hristos, care spune că „se va bate păstorul și se vor risipi oile” (cf. Marcu 14, 27), ucenicii s-au împrăștiat la început. Însă ei și-au venit repede în fire, și-au recăpătat puterile și s-au adunat iarăși împreună, prefăcând durerea pricinuită de lipsa Învățătorului într-o rugăciune arzătoare. Astfel a început această perioadă intensă a așteptării făgăduinței Tatălui, a așteptării darurilor Sfântului Duh.

Ucenicii se adunau împreună și, „într-un cuget, stăruiau în rugăciune” (Fapte 1, 14), ca și cum ar fi avut un singur suflet.

Iar Maica Domnului, în chip vrednic de Dumnezeu, întărea în tăcere, prin simpla ei prezență, această adunare a ucenicilor care așteptau cu nădejde venirea lui Hristos. Ce alt cuvânt ar fi putut ea să rostească, de vreme ce I-a dat trup lui Dumnezeu, iar nouă ne-a dăruit cel mai însemnat Cuvânt cu putință, pe Fiul lui Dumnezeu, Cuvântul ipostatic al Tatălui? Toți ucenicii aveau aceeași sete, aceeași rugăciune, aceeași așteptare intensă, nădăjduind în făgăduința lui Hristos că Tatăl Ceresc le va trimite un alt Mângâietor, pe Duhul Sfânt, ca să-i „călăuzească la tot adevărul” (Ioan 16, 13). Odată cu revărsarea Duhului Sfânt avea să se întărească și să se sfințească firea ucenicilor, pentru ca ea să poată purta plinătatea harului, întreaga plinătate a sfintei iubiri a lui Dumnezeu.

Atunci când vine celălalt Mângâietor, El nu vorbește de la Sine. Este un Oaspete tainic, un Prieten de taină, Care ne vestește și ne aduce aminte de toate cele pe care le-a rostit Hristos pe pământ. Duhul Sfânt vine să ne facă părtași la darul Cincizecimii, care ne unește cu Hristos pe veci. Nimeni nu poate fi mădular al Bisericii dacă este lipsit de acest dar duhovnicesc. La Cincizecime se reînnoiește înlăuntrul nostru harul pe care l-am primit la Sfântul Botez și mirungerea cu pecetea Duhului Sfânt a tuturor mădularelor trupului nostru. La Botez ne-am îmbrăcat cu Hristos într-un Care „locuiește, trupește, toată plinătatea Dumnezeirii” (Col. 2, 9) și L-am primit în inima noastră. Însă Botezul în sine nu este de ajuns, dacă rămâne doar un eveniment din trecut și nu devine lucrător în viața noastră de zi cu zi. Se cuvine să-L hrănim neîncetat pe Domnul

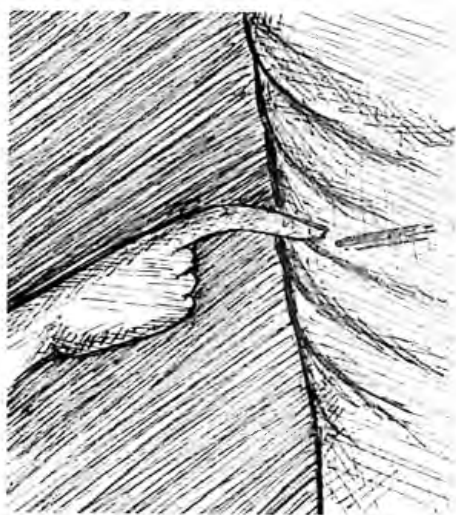
înlauntrul nostru prin Taina Sfintei Împărtășanii și să-L întâlnim prin lacrimile pe care le lucrează în noi duhul pocăinței și al aducerii de mulțumire, pentru ca această „investiție” de har să rămână vie, la fel de puternică și de mântuitoare până la sfârșit.

Prin toate pildele și pericopele evanghelice rânduite în acest răstimp dintre Paști și Cincizecime, Sfânta noastră Biserică urmărește să ne îndrume și să ne instruiască duhovnicește. În perioada Triodului, fiecare duminică ne-a oferit o „constantă”, un principiu, care, asemeni legilor fizicii, se confirmă cu desăvârșită acuratețe și ajută să se sălășluiască în noi legea lui Dumnezeu, pentru a ne afla inima adâncă și a primi harul lui Hristos cel Înviat. Așijderi, și în perioada Penticostarului, Biserica ne oferă pericopele evanghelice și apostolice, cântările și troparele ei, pentru a pătrunde încetul cu încetul în taina darurilor Cincizecimii, în taina de-viață-purtătoare a unirii noastre cu Capul trupului Bisericii, Care este Hristos. Aceste pericope urmăresc să așeze o temelie solidă în viața noastră duhovnicească, temelie pe care putem să pășim cu încredere pentru a face marele salt al credinței și a primi darul Duhului Sfânt ce ne va călăuzi în Împărăția Sa.

Perioada Penticostarului ne învață cum să statornicim o legătură vie cu Domnul, pregătindu-ne să primim în inimă flacăra arzătoare a Duhului, harisma Cincizecimii. Această limbă de foc, asemeni fierului înroșit care gravează litere pe lemn, va întipări în inima noastră chipul Domnului Iisus

Hristos. Biserica se roagă ca Hristos să dobândească chip în inima noastră (cf. Gal. 4, 19), să se zugrăvească în ea Fața Lui în chip nevăzut și nematerialnic, astfel încât să primim încredințarea că nu suntem singuri, ci uniți cu Cel în Care credem și Căruia Îi aparținem. Atunci devenim „învățați de Dumnezeu” (Ioan 6, 45), după cum citim în Evanghelia după Ioan. Privim în inimă și aceasta este îndeajuns pentru a ne călăuzi la zdrobirea inimii și la recunoștință, la smerenie și la reînnoirea neîncetată a însuflării și a râvnei pentru rugăciune, precum și pentru o unire și mai strânsă și mai adâncă cu Începătorul mântuirii noastre, Atotțiitorul Iisus.

Astfel, „constantă” pe care ne-o oferă fiecare duminică din perioada Penticostarului va păstra neîmpuținate în noi setea după Domnul, așteptarea Lui cea plină de nădejde, precum și credința ce rămâne neclintită chiar și în fața morții. Dobândind aceste temelii solide și aceste înțelesuri, ne apropiem de Praznicul Cincizecimii, iar Domnul, aflându-ne pregătiți, va putea să reverse și asupra noastră harul Mângâietorului, Duhul Sfânt, Duhul adevărului, Care va zidi înlăuntrul nostru inimi de apostoli, arzând de văpaia iubirii lui Hristos, pline de lumina cunoașterii lui Dumnezeu; inimi care poartă înlăuntrul lor pe toți cei ce s-au născut și se vor naște pe pământ, de la începutul și până la sfârșitul veacurilor, și se roagă pentru ei. Aceasta este lărgirea inimii și darul Cincizecimii.

Duminica Tomii

Prima duminică din Penticostar este Duminica Tomii. Pericopa evanghelică ne vorbește despre arătarea Domnului ucenicilor la opt zile după Înviere. Toma, care lipsise atunci când Domnul li Se arătase prima dată ucenicilor, nu a crezut în mărturia acestora, ci a voit să vadă și să atingă pentru a crede. Domnul l-a îndemnat să „pună degetul său în semnul cuielor și mâna sa în coasta Lui” (cf. Ioan 20, 25), iar Toma, chiar mai înainte de a-L atinge, doar pentru că pătrunsese în prezența lui Hristos cel Înviat, după cum tâlcuiesc Sfinții Părinți, a strigat cu glas mare: „Domnul meu și Dumnezeuul meu!” (Ioan 20, 28). Am putea spune că, într-un anume fel, Toma a fost primul care a primit harisma vorbirii în limbi. Atunci când puterea mântuirii, puterea lui Hristos cel Înviat, s-a revărsat în inima lui, din pieptul său a țâșnit acest strigăt: „Domnul meu și Dumnezeuul meu!”

Darul vorbirii în limbi a fost un dar aparte, pe care Dumnezeu l-a dat Bisericii primare prin venirea Mângâietorului. Atunci când oamenii au simțit revărsarea Duhului lui Dumnezeu înlăuntrul inimii lor, au scos strigăte de bucurie, de slavă și de mulțumire. Tot ce știau era că Dumnezeu îi învăluisese cu Duhul Său. La început, creștinii au considerat acest dar ca

fiind cu totul deosebit și de mare preț, pentru că prin el toți se întăreau în credință. Însă, mai apoi, Apostolul Pavel, în Întâia sa Epistolă către Corinteni, îl va așeza la capătul listei darurilor Duhului Sfânt, avertizându-i pe credincioși să nu se folosească de acest dar în public (cf. 1 Cor. 14, 27-28).

După cum spun Sfinții Părinți, locul darului vorbirii în limbi a fost luat de rugăciunea minții, de neîncetata chemare a Numelui lui Hristos. Credincioșii au aflat acest mijloc de a-și cultiva inima și nu mai aveau nevoie de harisma vorbirii în limbi pentru a păstra viu simțământul prezenței lui Hristos înlăuntrul lor.

Duhul aducerii de mulțumită este atât de puternic, încât cel ce i se încredințează întru totul își iese parcă din minți și din pieptul lui țâșnesc strigăte pe care n-ar îndrăzni niciodată să le scoată în prezența celorlalți, deoarece le-ar uzurpa spațiul duhovnicesc. Însă atunci când intrăm în camera noastră (cf. Matei 6, 6), putem să-I aducem Domnului rugăciuni de proslăvire și de cerere cu „suspine negrăite” (Rom. 8, 26).

Vedem că Dumnezeu i-a îngăduit lui Toma să șovăie pentru ca noi să cunoaștem tainele Împărăției Sale. Prin mijlocirea necredinței binecuvântate a ucenicului, îngăduite de pronia lui Dumnezeu, El ne face cunoscută adevărata lege a credinței (cf. Rom. 3, 27): „Fericiti cei ce n-au văzut și au crezut!” (Ioan 20, 29). Adică suntem binecuvântați atunci când le întemeiem pe toate pe făgăduința lui Dumnezeu, când, fie că Îl vedem sau nu înlăuntrul nostru, credința noastră rămâne neîmputinată,

iar alipirea noastră de poruncile și de Duhul Lui este la fel de strânsă. Aceasta este legea vieții pe care ne-o oferă Biserica în Duminica Tomii, reînsuflând în noi cuvintele înțelepte ale lui Hristos.

Aceste cuvinte, „Feriți-vă cei ce n-au văzut și au crezut!” (Ioan 20, 29), au o mare însemnătate în viața noastră de zi cu zi. Noi suntem cei ce am văzut harul Învierii, după cum zice una din stihiri, însă noi suntem și aceia care trebuie să fie cercăți ca să ni se vădească adevărata inimă. Fiecare dintre noi este în aceeași măsură cel ce a văzut și a crezut, precum și cel ce nu vede și totuși crede, pentru că nouă, tuturor celor ce ne-am alăturat Bisericii, Dumnezeu ne-a dat la început un mare har ca să ne unim cu El. În această primă perioadă a harului era ca și cum Îl vedeam pe Domnul întru totul viu în inima noastră și ni se părea atât de ușor să-L urmăm. Puteam chiar să primim ocările semenilor noștri fără să ne răzvrătim, fără să ripostăm și să ne arătăm iscusința și superioritatea. Atunci când Hristos era prezent în inima noastră, eram gata să ne smerim și să ne rugăm, iar pomenirea lui Dumnezeu nu se depărta de la noi nici în timpul somnului, nici când eram treji. Cuvântul Lui era atât de dulce în inima și pe buzele noastre, încât voiam neîncetat să cercetăm Scriptura. Nesfârșite sunt sușurile pe care Domnul le pune în inima noastră în această primă perioadă a harului!

Însă mai apoi, Dumnezeu îngăduie să fim încercați și retrage de la noi acest har simțit. Harul se împuținează și de multe

ori se îndepărtează, încât simțim în inimă o mare uscăciune. Însă abia atunci se va vădi adevărata înclinație a inimii noastre, căci, după cum spune Sfântul Grigorie Palama, „disprețul este cel ce pune inima la încercare”¹. Adică disprețul și ocară pe care le suferim din partea semenilor noștri, uscăciunea inimii pe care o resimțim atunci când se depărtează harul de la noi, durerea ce ne copleșește atunci când suntem încercați în această viață, toate acestea vor scoate la iveală adevărata noastră inimă. Însă vom fi cu adevărat binecuvântați doar dacă vom păstra învățătura pe care ne-a dat-o Domnul atunci când am trăit experiența Învierii Sale.

Dacă în perioada de uscăciune și de pustiire duhovnicească Îi aducem Domnului aceleași rugăciuni și dacă stăm înaintea Lui cu aceeași credință, preamărindu-L și dându-I slavă și îndreptățire, și luăm asupra noastră toată rușinea și fărădelegea, atunci suntem cu adevărat binecuvântați, căci „am rămas neclintii, ca cei ce-L văd pe Cel nevăzut” (cf. Evrei 11, 27). Îi aducem acum lui Dumnezeu ceea ce I-am adus și atunci când Îl vedeam întru totul viu în inima noastră. Noi toți avem trebuință să păstrăm acest început, căci în viața aceasta toate sunt schimbătoare și trecătoare. De multe ori ne vom afunda până în cele mai de jos ale pământului, iar uneori Dumnezeu ne va ridica din nou cu mângâierea și puterea harului Său. Însă noi trebuie să păstrăm cu sfințenie lecția aceasta pe care ne-a dat-o harul. Astfel, învățăm să ne folosim toată

¹ Sfântul Grigorie Palama, *Omilii*, vol. I, Ed. Anastasia, București, 2012, p. 21.

priceperea pentru a descoperi mereu noi căi, noi cugete care să ne apropie și mai mult de Hristos, astfel încât această a doua perioadă devine foarte creativă duhovnicește.

Fie că simțim sau nu prezența lui Dumnezeu în viața noastră, noi păstrăm neclintită credința că Hristos este adevărat și că Și-a vădit adevărul prin viața și moartea Sa. De aceea pentru noi încetează să mai aibă însemnătate dacă Îl vedem și suntem reînnoiți de prezența Lui sau dacă Se depărtează de la noi și, lipsiți fiind de vederea Feței Sale, simțim cum moartea ne împresoară. Nu are importanță dacă suferim sau suntem fericiți, dacă trăim sau murim (cf. Rom. 14, 8). Important este să-L cunoaștem pe Cel Înviat din morți, să statornicim cu El o legătură personală, să-I fim bineplăcuți, urmându-I poruncile. Dumnezeu rămâne pentru noi binecuvântat și milostiv în veac, iar noi suntem slugile Lui pentru totdeauna. O astfel de credință biruiește lumea și ne face părtași la izbânda lui Hristos cel Înviat (cf. 1 Ioan 5, 4).

Duminica Mironosițelor

Mironosițele – Maria, mama lui Iisus, Maria Magdalena, Ioana, Salomeea, Maria lui Cleopa, Suzana, Marta și Maria din Betania – erau femeii devotate lui Hristos, care, datorită marii lor iubiri pentru Domnul, au simțit în fața mormântului gol prezența Celui care înviase. Mormântul gol a fost îndeajuns pentru a vorbi inimilor lor și a le încredința de Învierea iubitului lor Învățător.

Această duminică ne oferă o minunată învățătură. Citim în Evanghelie că în acel înfricoșat ceas, când Domnul Și-a încredințat duhul pe Cruce Tatălui Ceresc și toată făptura a fost învăluită de amenințarea morții, apostolii au fost cuprinși de spaimă și s-au împrăștiat din pricina înfricoșatelor evenimente ce avuseseră loc. Însă, Iosif din Arimateea, neluând în seamă amenințările vrăjmașilor Crucii, a aflat curajul și îndrăzneala de a se înfățișa înaintea lui Pilat și a-i cere trupul Domnului Iisus Hristos. Evanghelia ne oferă o foarte succintă caracterizare a lui Iosif, însă de mare însemnătate: el „aștepta Împărăția lui Dumnezeu” (cf. Luca 23, 51). Prin urmare, era și el unul dintre cei ce credeau în Dumnezeul lui Israel, Care a venit și iarăși va să vină, și nădăjduiau în venirea Împărăției Sale. Această credință în Împărăția lui Dumnezeu și

așteptarea ei i-au dat îndrăzneala de a se înfățișa înaintea lui Pilat, primejduindu-și astfel viața. Atunci când a zis că „Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul nostru” (cf. Luca 17, 21), Hristos a vorbit despre Sine, Cel ce vine să Se sălășluiască în inimile tuturor celor ce-L iubesc.

Și în cazul lui Nicodim suntem martorii unei prefaceri lăuntrice uimitoare. Dacă mai înainte Nicodim „venise noaptea la Iisus” (cf. Ioan 3, 2), fiindu-i teamă și rușine să-L mărturisească public, acum, renăscut prin împăcarea cu Domnul și prin prezența Lui cea vie, dă dovadă de mult curaj, îndrăznind să înmormânteze împreună cu Iosif trupul neînsuflător al Domnului. Asemeni, și inima noastră trebuie să ardă de așteptarea venirii Domnului, a Celui Care a venit, Care rămâne împreună cu noi până la sfârșitul veacurilor și Care va veni din nou să judece viii și morții. Dacă nutrim această așteptare plină de nădejde, vom afla și noi puterea și îndrăzneala să luăm asupra noastră toată lucrarea cucerniciei pentru a bineplăcea lui Dumnezeu.

Pentru a ne putea păstra vie însuflarea, avem trebuință atât de acea credință despre care ne învață Duminica lui Toma, credința „care este lucrătoare prin iubire” (Gal. 5, 6) în inimă, precum și de așteptarea Împărăției lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, pentru ca însuflarea noastră să fie statornică și să sporească neîncetat, trebuie să avem mereu înaintea ochilor venirea Domnului și să o așteptăm cu nădejde. Primii creștini aveau o mare însuflare pentru că așteptau venirea Domnului,

care pentru ei era iminentă. De aceea se și rugau zicând: „Să vină harul Tău și să treacă lumea aceasta.” Știau că harul lui Hristos este Împărăția lui Dumnezeu. Și atât de mult tânjeau după venirea ei, încât își încheiau rugăciunea cu cuvintele: „Maran atha!” – „Vino, Doamne!” (1 Cor. 16, 22). Nu așteptau apatici și pasivi ca Acesta să vină, ci Îl chemau să vină degrabă. Și nu doar Îl chemau să vină degrabă, ci, după cum zice Sfântul Petru în epistola sa, și „grăbeau venirea zilei Domnului” (cf. 2 Petru 3, 12), alergând cu nădejde spre ea. Așteptarea Împărăției lui Dumnezeu, Împărăție pe care o înțelegeau ca prezența lui Hristos cel Înviat, era atât de intensă, încât le adumbrea pe toate și le dădea puterea să pășească cu mult curaj pe calea muceniciei. Prin sângele acestor mucenici și datorită rugăciunii lor de mijlocire pentru noi, s-a întărit credința pe pământ și a ajuns până la noi, cei săraci, care suntem lipsiți de această așteptare intensă a Împărăției lui Dumnezeu, însă trăim în Biserică în pace.

În Duminica Mironosițelor învățăm că dacă însetăm după Împărăția lui Dumnezeu și așteptăm venirea ei, dacă credem că Domnul va veni să judece lumea cu dreptate, atunci nu vom cădea în akedie, ci însuflarea noastră se va reînnoi neîncetat. De aceea, pentru noi lucrul cel mai însemnat este a nutri această dorință și așteptare de a ne uni cu Hristos.

De fiecare dată când cei trei mari apostoli, Pavel, Petru și Ioan, vorbesc despre desăvârșirea vieții creștine pe care Hristos a adus-o pe pământ, ei o leagă numaidecât de cea de-a

Doua Venire a Sa în slavă, căci aşteptarea Domnului Iisus Hristos împărtăşeşte însuflarea şi puterea necesare dobândirii acestei desăvârşiri. Îndrăznirea care izvorăşte din această aşteptare a făgăduinţei Domnului ne ajută să luăm asupra noastră desăvârşita lepădare de sine şi să nădăjduim în darul lui Dumnezeu, pentru ca să fim călăuziţi la tot adevărul (cf. Ioan 16, 13), la plinătatea iubirii lui Hristos, Care este raiul cel adevărat şi împlinirea vieţii tuturor făpturilor cugetătoare.

Ca şi creştini, noi ne apropiem de marele şi cel mai de pe urmă Praznic al Cincizecimii cu inima plină de aşteptarea şi de tânjirea fierbinte după darul Duhului Sfânt, flacăra arzătoare a Mângâietorului, pe care Domnul a dăruit-o în această zi. Acest dar ne va ajuta să fugim de stricăcioasa deşertăciune a lumii, de ademenitoarea minciună a valorilor ei, precum şi de cea mai mare înşelare cu putinţă, aceea de a crede că iubirea iluzorie faţă de această lume s-ar putea împăca cu neprihănita iubire de Dumnezeu. Prin acest dar, Duhul Sfânt ne va aduce aminte de cuvintele dătătoare de viaţă ale Atotputernicului Iisus (cf. Ioan 14, 26) şi ne va uni cu toţi sfinţii care au tânjit după arătarea Celui ce a venit şi iarăşi va să vină (cf. Evrei 10, 37). Căci ei au îndurat dureri şi nevointe pentru a lua cununa dreptăţii şi a se face părtaşi la praznicul minunat şi mai presus de fire al Cerului, la Lumina prezenţei Tatălui, a Fiului şi a Sfântului Duh.

Duminica Slăbănogului

În Duminica Slăbănogului Îl auzim pe Hristos adresând o întrebare paradoxală celui care zăcuse bolnav vreme de treizeci și opt de ani: „Voiești să te faci sănătos?” (Ioan 5, 6). Așa cum vedem în multe locuri din Sfânta Evanghlie, pentru a putea săvârși minunea milostivirii Sale, Domnul încearcă mai întâi să trezească înlăuntrul omului credința în cuvântul Său. Firește, Hristos știa că slăbănogul rămăsese lângă scăldătoare, așteptând să se întâmple minunea însănătoșirii sale, însă El ne cinstește libertatea și nu face niciodată nimic fără consimțământul și conlucrarea noastră. Toate se săvârșesc prin împreună-lucrarea a doi factori: cel dumnezeiesc, care este infinit de mare, și cel omenesc, care este infinit de mic, însă de neapărată trebuință. Voia lui Dumnezeu „ca toți oamenii să se mântuiască” (1 Tim. 2, 4) este un dat imuabil. Prin urmare, toate depind de răspunsul propriei noastre voi. Nimic nu este pasiv, nimic nu se întâmplă numai din voia lui Dumnezeu, după cum nimic nu poate să se întâmple doar din voia omului, de vreme ce fără El nu putem face nimic (cf. Ioan 15, 5). Domnul caută neîncetat inima omului, însă depinde de noi dacă Îi vom deschide ușa inimii.

Adresându-i slăbănogului acea întrebare, Hristos voiește ca acesta să-și exprime dorința de a-și recăpăta sănătatea, pentru că numai atunci va putea să-și exercite în chip liber puterea vindecătoare și să-l tămăduiască. Domnul încearcă să trezească în sufletul slăbănogului dorința de vindecare, la fel cum Biserica, „în multe rânduri și în multe chipuri” (Evrei 1, 1) stârnește în credincioși tângirea după darurile Cincizecimii și îi îndeamnă să-și exprime această sete în rugăciunile lor, pentru ca ei să se unească cu slăvitul Trup al lui Hristos, „împreună cu toți sfinții” (Efes. 3, 18), împreună cu toți cei înzestrați cu har din Cer și cu aleșii Lui de pe pământ.

Consimțământului slăbănogului i-a urmat tămăduirea, însă, întâlnindu-l puțin mai târziu în templu, Domnul i-a zis: „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești” (Ioan 5, 14). Firește, aici apare întrebarea cum să păstrăm harul pe care l-am primit în dar de la bunul Dumnezeu. Este ca și cum Hristos i-ar spune slăbănogului: „Ți s-a împlinit dorința, ai primit darul tămăduirii, păzește-l înlăuntrul tău. De acum încolo, încearcă să trăiești lăsându-te în voia Domnului, ca un om răstignit pe pământ, mort patimilor lumii acesteia și păcatului.”

Și noi, având simțământul adânc al nevredniciei noastre, cerem Domnului zi de zi să ne vindece de patimile și de akedia care ne paralizează întreaga ființă. Îl rugăm stăruitor să ne dea harul Lui mântuitor, singurul care poate să arunce o punte peste „prăpastia mare” (Luca 16, 26) ce desparte lumea aceasta de mult râvnita Împărăție a lui Dumnezeu. Domnul cel mult-milostiv, ușor de înduplecat și îndelung-răbdător

răspunde rugăciunii noastre de cerere, dăruindu-ne harul Său, însă pentru a-l păstra trebuie să încetăm a mai păcătui și să ne încredințăm cu totul sfintei Sale voi. Prin împlinirea poruncilor, noi gustăm într-o anumită măsură din moarte, pentru a pătrunde mai apoi în prezența Lui de-viață-dătătoare. Atunci, „aducându-ne aminte de Iisus Hristos, Cel înviat din morți” (cf. 2. Tim. 2, 8), putem striga cu glas mare: „Am fost mort, și, iată, sunt viu, în vecii vecilor” (Apoc. 1, 18). În felul acesta, viața credinciosului devine bineplăcută înaintea lui Dumnezeu, Care o îmbogățește neconținut cu harul Său, iar omul devine din ținta batjocurii demonilor o mare și veșnică bucurie pentru Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce ne-a răscumpărat din moarte cu scump Sângele Său.

Minunea de la scăldătoarea Vitezda a dezvăluit identitatea mesianică și dumnezeiască a Domnului Iisus. La temelia tuturor minunilor stă marea minune a credinței, atunci când este însoțită de supunerea voii noastre celei mici și neputincioase față de voia cea mare și desăvârșită a lui Dumnezeu. În această perioadă, Sfânta Biserica încearcă să reaprindă înlăuntrul nostru așteptarea și tânjirea după darul Cincizecimii. Evanghelia din această duminică pune în lumină o lege duhovnicească ce-și găsește expresia în răbdarea și credința slăbănogului: „Darurile lui Dumnezeu se dau fiecăruia fără refuz (cf. Matei 7, 7-11), însă în măsura setei și credincioșiei fiecăruia din noi față de Dătătorul – unora din belșug, altora cu măsură.”¹

¹ *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, p. 256.

Înjumătățirea Praznicului Cincizecimii

Între Duminica Slăbănogului și Duminica Samarinencei sărbătorim Înjumătățirea Praznicului Cincizecimii, când Biserica strigă cu glas mare în cuvintele troparului:

„Înjumătățindu-se Praznicul, sufletul meu cel însetat adăpă-l cu apele dreptei cinstiri de Dumnezeu, Mântuitorule; că tuturor ai zis: Cel însetat să vină la Mine și să bea! Izvorule al vieții, Hristoase Dumnezeule, slavă Ție!”

Aici Biserica îi îndeamnă pe credincioși să aștepte cu răbdare făgăduința Tatălui pe care ne-a dat-o Domnul și le sporește setea după darul Duhului Sfânt ce urmează să se poare asupra lor în ziua Cincizecimii. De fapt, această sete nu este decât un mic ecou al durerii pricinuite înlăuntrul nostru de „focul” (cf. Luca 12, 49) pe care Domnul a venit să-l arunce pe pământ. Ea este răspunsul nostru la marea râvnă a lui Hristos pentru mântuirea noastră, râvnă care L-a mistuit în cele din urmă și L-a făcut să strige cu glas mare la jumătatea praznicului:

„Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea. Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura: râuri de apă vie vor curge din pânțele lui” (Luca 7, 37-38).

Cuvintele „precum a zis Scriptura” se referă aici la credința cea adevărată, care a fost „dată sfinților, odată pentru totdeauna” (Iuda 1, 3) în ziua Cincizecimii. De fapt, „precum a zis Scriptura” se referă la toate cele spuse de Domnul despre Sine Însuși, ca Fiul lui Dumnezeu, adevăratul Mesia și Mântuitorul lumii.

În cel de-al doilea capitol din Evanghelia după Ioan, Hristos spune că El este templul cel adevărat al lui Dumnezeu, nefăcut de mână (cf. Ioan 2, 19-21), în care firea Sa omenească s-a unit în chip nedespărțit și neamestecat cu firea Sa dumnezeiască. În capitolul al treilea, Domnul zice că El este adevăratul șarpe de aramă (cf. Ioan 3, 14-15) a cărui vedere îi izbăvește pe oameni de otrava și de moartea duhovnicească pricinuită de păcat. În capitolul al șaselea, El Se înfățișează pe Sine ca mana cea adevărată, pâinea vieții (cf. Ioan 6, 58) care se pogoară din cer ca să dea viață și plinătate inimilor oamenilor. În capitolul al șaptelea, Hristos spune că El este stânca cea adevărată din care izvorăște apa cea vie (cf. Ioan 7, 37-38), iar în al optulea capitol al aceleiași Evanghelii, adeverește că El este Cel ce este – „EU SUNT CEL CE SUNT” (Ieș. 3, 14) – Care S-a descoperit pe Sine lui Moise și Care a fost mai înainte de Avraam (cf. Ioan 8, 58): „Cel ce este, Cel ce era și Cel ce vine, Atotțiitorul” (Apoc. 1, 8). Sfânta Evanghelie ne oferă nenumărate astfel de descrieri ale lui Hristos.

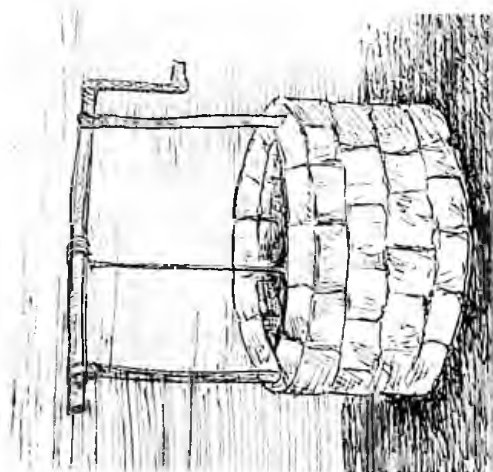
Aceasta este credința cea adevărată care va zămisli mistuitoarea tânjire după darul Cincizecimii și va face cunoscută obârșia dumnezeiască a Domnului Iisus. Această tânjire

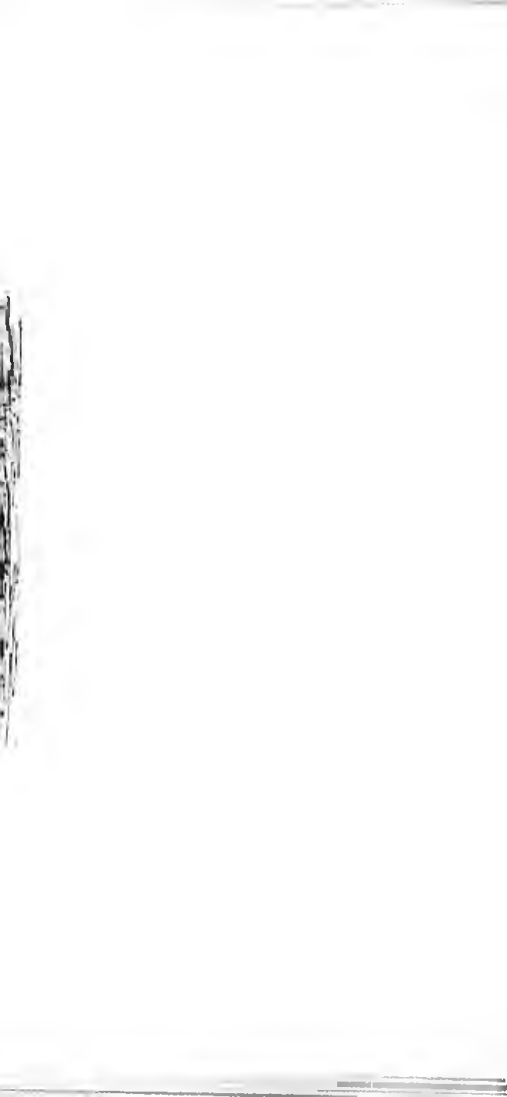
vădește adevărata valoare a omului în ochii lui Dumnezeu și măsura în care fiecare dintre noi se va învrednici de mântuirea Lui. Cu o astfel de sete arzătoare se cuvine să ne apropiem de Taina Sfintei Cincizecimi.

Tânjirea prin care omul se înalță la Dumnezeu este întâmpinată de milostivirea pogorării lui Dumnezeu către om, pentru ca să se poată înfăptui cea mai mare minune din viața lumii: unirea inimii omului cu Duhul Dumnezeului celui cunoscut și iubit. Tânjirea după făgăduința Tatălui îl însuflă pe om să se înalțe tot mai sus pe scara Fericirilor lui Hristos, până la ultima treaptă a desăvârșirii duhovnicești și a intrării cu bogăție (cf. 2 Petru 1, 11) în Împărăția Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh, a marelui și adevăratului Dumnezeu al iubirii.

„Umple sufletul meu cu apa cea vie a dreptei cinstiri, care este Duhul Sfânt”, strigă Biserica cu un glas apocaliptic, cerându-I lui Dumnezeu să-i astâmpere setea cu darul Duhului Sfânt.

Duminica Samarinenței

Duminica Samarinenței exprimă și ea această sete după „izvorul de apă curgătoare spre viața veșnică” (Ioan 4, 14), după harul Duhului Sfânt, care a reînnoit viața acestei femei păcătoase, prefăcând-o în apostol al Domnului și făcând să izvorască din inima ei „râuri de apă vie” (Ioan 7, 38). Din pericopa ce se citește în această duminică, învățăm că este foarte important să însetăm după Dumnezeu, după darul Lui, pentru a ne învrednici de comuniunea de-viață-dătătoare cu Hristos, comuniune care înseamnă pentru noi adevărata intrare în Biserică – acel loc înfricoșat în care domnește duhul Lui. Biserica este cu adevărat un loc înfricoșat, pentru că nu este doar ceea ce vedem cu ochii noștri trupești, ea este comuniunea tainică în Duhul Sfânt cu Hristos cel Înviat, cu Capul acestui Trup.

Pericopa evanghelică din Duminica Samarinenței ne dezvăluie calea lui Hristos, Care, după cum El Însuși spune, nu a venit să I se slujească, să stăpânească cu autoritate, ci să slujească și să-Și dea viața „răscumpărare pentru mulți” (Matei 20, 28). Făcătorul cerului și al pământului o întâlnește la fântâna lui Iacov pe samarineancă – o femeie păcătoasă și un vrăjmaș al lui Israel – și Se pune pe Sine mai prejos de ea,

cerându-i ajutorul, ca și cum ar fi avut trebuință de el, pentru ca ea să se simtă cinstită. Ucenicii au fost surprinși să-L afle pe Mântuitorul vorbind cu samarineanca, căci nu se obișnuia ca un învățător al poporului lui Israel să vorbească cu o femeie. Aici se vedește și mai mult smerenia lui Hristos. Prezența Sa este dătătoare de viață, cuvântul Său dezvăluitor de adevăr, iar smerenia, ascultarea și noblețea Lui preschimbă în chip minunat inima acestei femei.

Simțindu-se cinstită, femeia samarineancă își redobândește demnitatea și își deschide inima către cuvintele dătătoare de viață ale lui Hristos, care îi reînnoiesc viața. Ea se smereste pe sine ca să poată primi întâi certarea proorocească a Domnului și mai apoi una dintre cele mai înalte învățături ale Evangheliei: „Femeie... vine ceasul și acum este, când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr... Duh este Dumnezeu și cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh și în adevăr” (Ioan 4, 21-24).

Lecția sfântă pe care Domnul i-a dat-o cu atâta blândețe rămâne adevărată în veac: „Duh este Dumnezeu și cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh și în adevăr” (Ioan 4, 24). Adică lui Dumnezeu se cuvine să I ne închinăm numai în Duhul Sfânt. Potrivit Apostolului Pavel, nimeni nu poate rosti Numele Domnului Iisus Hristos decât în Duhul Sfânt (cf. 1 Cor. 12, 3). Iar adevărul este Însuși Hristos, Care a zis: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6). Adevărul Lui se vedește în pilda căii Lui smerite, așa cum ne-a descoperit-o

El Însuși. Astfel, toți cei ce voiesc să fie închinători adevărați ai Tatălui celui fără de început trebuie să urmeze această cale pogorătoare pe care ne-a arătat-o Domnul, calea smereniei și a iubirii, calea vădită de poruncile pe care ni le-a lăsat.

Închinarea vrednică de Dumnezeu trebuie adusă „în duh și în adevăr” (Ioan 4, 24). Din partea lui Dumnezeu, aceasta se înfăptuiește prin Duhul Adevărului, Care purcede de la Tatăl cel fără de început și sălășluiește în inima adâncă a omului. Din partea omului, această închinare se împlinește prin duhul adevărului care sălășluiește în omul ce se pocăiește cu smerenie și cu proorocească cunoaștere de sine, văzându-se pe sine așa cum îl vede Dumnezeu și fiind mereu conștient de neajunsurile sale. El însetează și tânjește după Dumnezeu cu toată ființa lui.

Hristos S-a deșertat pe Sine și S-a pogorât la cele mai de jos ale pământului, umplând cu harul Său marginile iadului. Însă Tatăl Ceresc L-a preaînălțat și I-a dat un Nume înaintea căruia „tot genunchiul să se plece” (Filip. 2, 10) și căruia toată zidirea să I se închine. Pe tot cel ce-I urmează calea Domnul îl primește ca moștenitor al vieții veșnice. Dacă vrem să bineplăcem Domnului și să statornicim cu El o legătură sfântă și dătătoare de viață, trebuie să Îi urmăm pilda, dând întotdeauna întâietate aproapelui nostru și punându-ne pe noi înșine mai prejos de toată făptura, după cum ne învață Sfinții Părinți. Atunci inima noastră se va lărgi încetul cu încetul, iar inima fratelui nostru va fi înștiințată de har. În felul acesta,

Dumnezeu este slăvit prin viața care sporește și prin harul care se înmulțește înlăuntrul dreptilor Lui.

Omul devine adevărat și atrage la sine Duhul Adevărului prin duhul înfrângerii inimii și al smereniei. Urmându-L pe Domnul, el se pune pe sine mai prejos de ceilalți și îi face pe toți frații lui părtași la darul său. Creștinii care îmbrățișează o astfel de purtare se îndreaptă nestingheriți spre marele și cel din urmă Praznic al Cincizecimii, așteptând cu nădejde darul Duhului Sfânt, făgăduința Tatălui.

Duminica Orbului

La fel ca în pericopa samarinencei, tot așa și în pericopa evanghelică din Duminica Orbului întrezărim cât de însemnate sunt adevărata cunoaștere de Dumnezeu și dreapta învățătură pentru a dobândi prefacerea și lărgirea inimii. În același timp, ne dăm seama cât de necesar este să ne recunoaștem sărăcia și orbirea duhovnicească, precum și neputința de a cuprinde cu mintea taina iubirii lui Dumnezeu, pentru a nu cădea în înșelare și pentru ca însuflarea noastră să rămână pururi vie.

După cum Însuși Domnul a spus, scopul tămăduirii orbului a fost vădirea slavei Lui și împărtășirea adevăratei cunoașteri de Dumnezeu oamenilor. Împotrivirea fariseilor față de această lucrare ziditoare a lui Iisus și refuzul lor de a-L recunoaște ca „lumina mare” (Matei 4, 16) pogorâtă de Sus, L-au determinat să rostească aceste cuvinte: „Spre judecată am venit în lumea aceasta, ca cei care nu văd să vadă, iar cei care văd să fie orbi” (Ioan 9, 39).

Dumnezeu l-a zidit pe om cu scopul de a-l face părtaș la slava Lui (cf. 2 Petru 1, 4), chemându-l totodată să răsrângă

această slavă asupra întregii zidiri și mai apoi să I-o înapoieze Lui, izvorul ei. După cum spune marele Apostol Petru, Dumnezeu „ne-a chemat din întuneric, la lumina Sa cea minunată” (cf. 1 Petru 2, 9). Dumnezeu este lumina cea mare, iar omul este oglindirea Lui. Atunci când Domnul a luat trup omenesc, El nu a căutat să săvârșească nimic de la Sine Însuși (cf. Ioan 8, 28), ci doar lucrarea pe care Tatăl I-a poruncit să o împlinească. El nu a căutat slava Sa, ci slava Celui care L-a trimis (cf. Ioan 8, 50). La fel și omul, fiind oglinda slavei lui Dumnezeu, nu ar trebui să reflecte nimic al său, ci doar ceea ce i-a fost dat de Sus și nu ar trebui să păstreze nimic pentru sine, ci pe toate să le înapoieze lui Dumnezeu cu recunoștință, spre slava Lui.

Fariseii își puneau încrederea în cunoașterea legii și în virtuțile lor. De aceea nici nu au putut să recunoască Lumina cerească ce luminează și lărgeste inima omului. Dimpotrivă, orbul din naștere a dat dovadă de simplitate și de sinceritate, învrednicindu-se nu numai de dobândirea vederii trupesti de care fusese văduvit până atunci, ci mai cu seamă de dobândirea vederii duhovnicești, care Îl recunoaște și Îl mărturisește pe Hristos ca Domn a toată zidirea.

Credința în Hristos și mărturisirea păcătoșeniei noastre – sigurul întuneric real – ne curățește oglinda sufletului pentru a putea reflecta Lumina vieții, care este Domnul. Dacă ne punem încrederea în darurile firești cu care am fost înzestrați, ele ne întunecă oglinda sufletului, astfel încât aceasta nu mai

poate reflecta Lumina dumnezeiască. Sufletul nu ar trebui să socotească drept lumină a sa niciun lucru zidit, ci mai degrabă să oglindească Lumina lui Dumnezeu, care este nezidită. Doar atunci omul Îi urmează lui Hristos și se face sălaș al Luminei vieții.

Din clipa în care S-a întrupat pe pământ, Hristos a devenit punctul de referință pentru toți oamenii. El este semnul lui Dumnezeu pentru toate generațiile, semn care, așa cum spune Scriptura, „va stârni împotriviri” (Luca 2, 34). Mântuirea veșnică sau pierzania veșnică depind de felul în care omul se definește în relația sa cu Dumnezeu. Necredința îl afundă pe om în întunericul morții, în vreme ce credința în Dumnezeu îl face moștenitor al vieții veșnice.

Mulți s-au apropiat de Domnul în timpul arătării Lui în trup. Mulțimile Îl împresurau, însă puțini au fost cei care au izbutit să statornicească o legătură purtătoare de viață cu El, precum Iosif din Arimateea, Nicodim, femeia samarineancă sau orbul din naștere. Ceilalți au văzut, au auzit și au plecat, rămânând o mulțime amorfă, care într-o zi striga: „Osana Fiului lui David; binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului!” (Matei 21, 9), pentru ca în ziua următoare să strige: „Să fie răstignit!” (Matei 27, 22). Dacă nu ne apropiem de Hristos cu credință și evlavie, cu frică și cu smerenie, nu vom putea să ne unim cu Duhul Său.

Și noi intrăm în biserica Domnului, care este plină de slava Sa, plină de harul Său, însă câți dintre noi aflăm această

legătură cu Dumnezeu, încât să plecăm reînnoiți duhovnicește, așa cum au plecat bătrânii lui Israel, îmbătați de mângâierea dumnezeiască și cântând: „Umplutu-ne-am de mângâiere” (Ps. 125, 1)? Câți plecăm îmbătați de mângâierea pe care am aflat-o pentru că ne-am unit cu nădejdea vie a mântuirii noastre, cu Hristos?

Vindecarea orbului din naștere ne reamintește de zidirea lumii din nimic de către Dumnezeu. Hristos i-a dăruit mai întâi sănătatea trupească, și numai după ce orbul L-a mărturisit ca Binefăcător al său, s-a învrednicit și de tămăduirea duhovnicească, căci a primit darul mai presus de fire al credinței și a moștenit viața cerească.

Dacă Îi mulțumim lui Dumnezeu neîncetat și din toată inima pentru viața pe care ne-a dăruit-o și pentru toate binefacerile Sale către noi, atunci vom îndreptăți darul Său și vom îndupleca milostivirea Lui să reverse asupra noastră și darurile Sale mai presus de fire, prin care vom fi bineplăcuți Domnului și ne vom împlini menirea cea mai înainte de veci.

Dumnezeu ne dăruiește întotdeauna darurile Sale mai presus de fire pe măsura recunoștinței și a aducerii de mulțumită cu care le primim. Numai acele lucruri pe care le recunoaștem ca fiind daruri de la El devin cu adevărat ale noastre. Așijderi, atunci când Îi aducem mulțumită Domnului pentru darurile pe care le-a revărsat asupra sfinților și asupra fraților noștri întru Hristos, devenim părtași la aceste daruri și ne îmbogățim în Dumnezeu.

Atunci când devenim „mulțumitori” (Col. 3, 15), adică Îi aducem Domnului vrednică mulțumită, suntem călăuziți de la întunericul neștiinței la lumina întregului adevăr al lui Dumnezeu (cf. Ioan 16, 13) și Îl slăvim în hip vrednic pe Hristos, Care S-a făcut pentru noi izvorul a tot lucrul bun.

Troparul Înălțării

Înălțatu-Te-ai întru slavă,
Hristoase Dumnezeuul nostru,
bucurie făcând ucenicilor cu
făgăduința Sfântului Duh;
încredințându-se ei prin
binecuvântare că Tu ești Fiul lui
Dumnezeu, Izbăvitorul lumii.

Minunata Înălțare a Domnului, eveniment proorocesc al celei de-a Doua Lui Veniri în slavă

„Acest Iisus care S-a înălțat de la voi la cer, astfel va și veni, precum L-ați văzut mergând la cer” (Fapte 1, 11).

Timp de patruzeci de zile, Domnul „S-a înfățișat pe Sine viu” (Fapte 1, 3) ucenicilor, descoperindu-le tainele Împărăției Sale. El i-a instruit pe ucenici prin simpla Sa prezență, dar, în același timp, a încercat să-i deprindă și cu absența Sa, ca să sporească înlăuntrul lor tânjirea după o unire și mai desăvârșită cu El, o unire în Duhul Sfânt. Deși Îl cunoscuseră în trup, de acum încolo aveau să-L cunoască în Duh, căci „Duhul este cel ce dă viață; trupul nu folosește la nimic” (Ioan 6, 63).

Ucenicii Îl cunoscuseră pe Hristos ca om și trăiseră în preajma Lui cu atâta familiaritate, încât Domnul le spusese: „De acum nu vă mai zic slugi... ci v-am numit pe voi prieteni” (Ioan 15, 15). Însă acum, după ce au crezut în Învierea Lui, ei aveau nevoie să înțeleagă că Iisus este Domnul Savaot și că trebuie să-și trăiască în Duh dragostea față de Hristos și legătura cu El. De aceea, Domnul cel Înviat i-a zis Mariei Magdalena: „Nu te atinge de Mine” (Ioan 20, 17). Și ea trebuia

să depășească această bucurie omenească de a vedea trupul înviat al lui Hristos, ca să înceapă să-și trăiască legătura cu Domnul în Duhul Sfânt.

Înălțarea este cu deosebire un eveniment proorocesc. În ultima Sa întâlnire cu apostolii, Domnul le-a vorbit despre sfârșitul veacurilor, atunci când Împărăția Lui avea să fie „așezată la loc” (cf. Fapte 1, 6) în slavă. Apostolii nu puteau înțelege încă măreția acestei reșezări, pe care o limitau doar la poporul lui Israel. Inima lor avea să se deschidă larg pentru a cuprinde într-însa mântuirea universală a lui Hristos abia în ziua Cincizecimii, atunci când avea să se reverse peste ei Duhul Sfânt.

Hristos S-a înălțat la cer în timp ce îi binecuvânta pe apostoli. „Și pe când îi binecuvânta, S-a despărțit de ei și S-a înălțat la cer” (Luca 24, 51). În Faptele Apostolilor se spune că Domnul S-a despărțit de ucenici în același chip în care Se va și întoarce în ziua celei de-a Doua Lui Veniri (cf. Fapte 1, 11).

După cum zice Domnul în Evanghelie (cf. Matei 25, 31-32), atunci când va veni din nou, El îi va aduna pe toți dreptii Săi din toate colțurile pământului și îi va lua cu Sine în Împărăția Lui. Și ce le va spune glasul milostivirii Sale aleșilor Săi în ceasul acela înfricoșat? „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii” (Matei 25, 34). Vedem că Domnul Se înalță la cer binecuvântându-i pe ucenici, iar în ziua cea din urmă a celei de-a Doua Lui Veniri, El îi va binecuvânta pe aleșii Săi într-un chip și mai limpede și mai îmbelșugat.

„Un nor L-a luat de la ochii lor” (Fapte 1, 9). Domnul S-a înălțat la cer în slavă. În Vechiul Testament, norul luminos – slava lui Dumnezeu – însoțea neîncetat prezența Domnului. Însă, în zilele vieții Sale pământești, El Și-a ascuns slava, pentru ca să Se poată apropia de noi și să ne pregătească să moștenim și noi această slavă în chip nestrămutat.

Atunci când Domnul S-a înălțat la ceruri, îngerii le-au tălmăcit apostolilor însemnătatea acestui eveniment, încredințându-i că Hristos va veni din nou cu aceeași slavă în ziua cea din urmă (cf. Fapte 1, 11). Îngerii se bucură acum de înălțarea Mântuitorului la cer și cete de îngeri vor fi prezenți cu putere la marele eveniment al celei de-a Doua Lui Veniri.

Înălțarea Domnului s-a petrecut brusc, pe neașteptate, în timp ce Domnul le vorbea ucenicilor. Atotputernicul Iisus, Care este stăpân peste ani și peste vremuri, ne-a prevenit că va veni din nou la sfârșitul veacurilor pe neașteptate, „ca un fur noaptea” (1 Tes. 5, 2).

Ziua Domnului trebuie să vină pe neașteptate, pentru ca în felul acesta să se vădească toți cei ce au dragoste adevărată pentru Cel ce vine: cei a căror inimă veghează chiar și în timpul somnului, tânjind după iubitul Mire al Bisericii și Dumnezeu lor, cei care au destul untdelemn al harului și păstrează aprinsă candela inimii lor, după cum ne învață pilda fecioarelor înțelepte (cf. Matei 25, 1-13) și viețile tuturor sfinților.

Duminica Sfinților Părinți de la Întâiul Sinod Ecumenic

Astăzi facem prăznuirea Sfinților Părinți care s-au adunat la Întâiul Sinod Ecumenic în cetatea Niceei în anul 325 și au statornicit drept dogmă că Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat, Fiul lui Dumnezeu după fire, iar nu o făptură zidită, așa cum învățau arienii.

În duminica de astăzi, la sfârșitul acestei minunate perioade de pregătire pentru Praznicul Cincizecimii, Biserica ne previne că fără credința în Domnul Iisus Hristos ca Dumnezeu adevărat și Mântuitor al lumii nu putem deveni părtași la darul Duhului Sfânt. Cei trei ucenici apropiați ai lui Hristos – Petru, Ioan și Iacov – au mărturisit mai întâi prin gura lui Petru Dumnezeirea lui Hristos (Matei 16, 16), faptul că El este Fiul Dumnezeului celui Viu, adevăratul Mesia, și abia mai apoi au putut să vadă slava Lui pe Muntele Tabor.

La fel se întâmplă și cu noi: fără adevărata credință în Hristos, nu suntem în stare să primim darul Duhului Sfânt. Fără adevărata credință, este cu neputință să ajungem la cunoașterea lui Dumnezeu și să ne mântuim.

În pericopa evanghelică din această duminică (Ioan 17, 1-13) regăsim o parte din rugăciunea arhierească pe care Hristos a înălțat-o Tatălui Ceresc cu puțin timp înainte de Sfintele Sale

Patimi. Atunci când Domnul Și-a încheiat lucrarea de mântuire a lumii, El a pecetluit-o cu rugăciunea Sa și a înfățișat-o Tatălui Ceresc, cerându-I s-o pecetluiască la rândul Lui cu slava Sa cea dumnezeiască, spre mântuirea tuturor oamenilor. Este înfricoșat lucru să-L auzim cum mijlocește nu doar pentru ucenicii Săi, ci pentru toți cei ce, de-a lungul veacurilor, aveau să-I primească învățătura și să-I urmeze calea. În cuvintele Domnului simțim râvna care Îl stăpânea și Îl mistuia lăuntric din dragoste pentru om, însă Îi vedem și întristarea „până la moarte” (Marcu 14, 34) pentru mântuirea lumii. „Părinte drept, lumea pe Tine nu te-a cunoscut, dar Eu Te-am cunoscut” (Ioan 17, 25). Prin aceasta, Biserica ne amintește că darul Cincizecimii este rodul rugăciunii „cu strigăt și cu lacrimi” (Evrei 5, 7) a Domnului Iisus Hristos și, firește, al jertfei Sale mai presus de înțelegerea omenească. Tânjirea și setea noastră după Duhul Sfânt nu sunt niciodată îndeajuns, de aceea este nevoie să ne punem toată încrederea și nădejdea în Domnul cel dătător de viață.

După Înălțarea Domnului la ceruri, Sfinții Apostoli au petrecut cele zece zile dinaintea Cincizecimii într-o mare încordare duhovnicească, „stăruind într-un cuget în rugăciune și în frângerea pâinii” (cf. Fapte 1, 14; 2, 46), căci Domnul îi încredințase că le va trimite „un alt Mângâietor” (Ioan 14, 16) – Duhul Sfânt, făgăduința Tatălui – Care îi va călăuzi la „tot adevărul” (Ioan 16, 13), la toată plinătatea iubirii lui Hristos (cf. Efes. 3, 19).

Hristos le-a făgăduit apostolilor că nu-i va lăsa orfani (cf. Ioan 14, 18). Și totuși, El S-a înălțat în slavă și vreme de zece zile i-a lăsat pe ucenici lipsiți de mângâiere. Domnul a făcut

aceasta pentru a le spori încordarea așteptării și a rugăciunii, pentru a-i pregăti și mai mult să primească darul Duhului Sfânt, astfel încât, atunci când avea să sosească ziua Cincizecimii (cf. Fapte 2, 1), ei să trăiască în inimile lor marele cutremur al adevăratei cunoașteri de Dumnezeu.

La Cincizecime limbile de foc îi cheamă pe toți oamenii la unire, împlinind astfel cererea pe care Hristos a înălțat-o Tatălui în rugăciunea Sa arhierească: „Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău, în care Mi i-ai dat, ca să fie una precum suntem și Noi” (Ioan 17, 11).

Odată cu pogorârea Mângâietorului se împlinește, de asemenea, un alt cuvânt minunat al Domnului, și anume îndemnul adresat lui Nicodim: „Trebuie să vă nașteți de sus” (Ioan 3, 7).

Darul Cincizecimii îl luminează pe om cu lumina lui Hristos și, încă din timpul vieții sale pământești, el gustă „puterile veacului viitor” (Evrei 6, 5). Deși poartă încă trup, omul respiră deja aerul Împărăției Cerurilor. Viața sa trecătoare este adumbrită de veșnicie și atunci Îl cunoaște pe Dumnezeu cel adevărat și I se închină „în Duh și în adevăr” (Ioan 4, 24).

Scopul acestei duminici este, așadar, să ne însușim aceeași încordare duhovnicească pe care au avut-o și Sfinții Apostoli, să ne sporească dorirea și tânjirea după darul Cincizecimii, pentru ca și noi să ne învrednicim a primi limba de foc a Mângâietorului în acea mare zi de praznic. Fie ca atunci când vom auzi cuvintele „a sosit ziua Cincizecimii” (Fapte 2, 1) Biserica să devină rai, iar noi locuitori ai raiului, mădulare ale Trupului celui plin de slavă al Domnului nostru Iisus Hristos.

Troparul Cincizecimii

Bine ești cuvântat, Hristoase Dumnezeuul nostru,
Cel ce preaînțelepți pe pescari i-ai arătat,
trimițându-le lor Duhul Sfânt.
Și printr-înșii lumea ai vânat,
iubitorule de oameni, slavă Ție!

Praznicul Cincizecimii

Marea taină a Cincizecimii este prefigurată în viața Proorocului Ilie. Căutând cu ardoare să vadă Fața Atotputernicului Dumnezeu pe Muntele Horeb, el a fost martorul unor evenimente înfricoșătoare și pline de măreție. Mai întâi s-a stârnit o vijelie năprasnică ce despica munții și sfărâma stâncile. După vijelie a fost cutremur, după cutremur foc, însă Domnul nu a fost în niciuna dintre acestea. La sfârșit a venit o „adiere de vânt lin” și în acea adiere era Domnul (cf. 3 Regi 19, 11-12).

La Cincizecime se împlinește proorocia lui Ioil, în care Dumnezeu a făgăduit să-Și reverse Duhul peste toți oamenii: „Vărsa-voi Duhul Meu peste tot trupul, și fiii și ficele voastre vor profeti” (Ioil 3, 1).

În ziua aceea, în timp ce apostolii se rugau, „s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede”, apoi „limbi ca de foc” s-au pogorât și „au șezut” pe fiecare dintre ucenicii lui Hristos, astfel încât ei s-au umplut de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi despre „faptele minunate ale lui Dumnezeu” (Fapte 2, 2-4,11).

Limbile de foc au luminat mintea apostolilor cu lumina cunoștinței de Dumnezeu și le-au încălzit inimile cu puterea iubirii lui Hristos, ca să poată sta în prezența Lui cea vie.

Din cele întâmplăte la praznicul Cincizecimii, precum și din prefigurarea lor în viața Proorocului Ilie, vedem că pogorârea Duhului prezenței Domnului este precedată de „suflarea de vânt ce vine repede” și de cutremurul proococesc. Așijderea, atunci când Sfântul Duh pătrunde în viața credincioșilor pentru a-i reînnoi, El pricinuieste un mare cutremur și stârnește în conștiința lor un vuiet puternic, ce îi ajută să-și dea seama de zădărnicia tuturor lucrurilor lumii acesteia și de moartea păcatului care îi desparte de Dumnezeu cel Viu al dragostei.

Adevărata credință nu îl duce pe om la deznădejde, ci îi dă puterea să strige către Domnul în cuvintele rugăciunilor de la Praznicul Cincizecimii: „Mai înainte de a ne întoarce în pământ, învrednicește-ne să ne întoarcem la Tine și caută spre noi cu bunăvoință și cu har... Pune adâncul îndurărilor Tale împotriva mulțimii păcatelor noastre” (Rugăciunea întâia a plecării genunchilor de la Vecernia Rusaliilor).

Adevărata credință nădăjduiește în darul lui Dumnezeu și este însuflată de duhul smerit și de etosul acestor rugăciuni: „Ție Unuia am greșit, dar Ție Unuia și slujim. Nu știm să ne închinăm vreunui dumnezeu străin, nici să tindem mâinile noastre, Stăpâne, la alt dumnezeu” (Rugăciunea a treia a plecării genunchilor).

Când va veni, Duhul Sfânt va da mărturie despre Dumnezeirea lui Hristos și-i va dărui omului puterea sfântă să cheme Numele Domnului spre mântuire: „Și oricine va chema numele Domnului se va izbăvi” (Ioil 3, 5).

Cel dintâi dar pe care Duhul Sfânt îl dă sufletului ce a fost reînnoit este rugăciunea inimii:

„Doamne, potrivit anilor în care am fost pustiiți de molima păcatului, în care am fost vestejiți de deșertăciunea lumii și amăgiți de negura trădării noastre, vino și umple-ne din belșug inimile cu mângâierea nestricăcioasă a Duhului Tău, pentru ca și noi, precum odinioară apostolii Tăi, să cunoaștem înfricoșatul glas al iubirii Tale dumnezeiești și să înțelegem fii cărui duh suntem, primind pecetea moștenirii Tale, marel nostru Dumnezeu și Mântuitor, împreună cu toți sfinții care au iubit arătarea Ta. Amin.”

LETUS DIAPHEMIA INO R

Lunea Sfântului Duh

„Căci dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi. Și El, venind, va vădi lumea de păcat și de dreptate și de judecată. De păcat, pentru că ei nu cred în Mine; de dreptate, pentru că Mă duc la Tatăl Meu și nu Mă veți mai vedea; și de judecată, pentru că stăpânitorul acestei lumi a fost judecat” (Ioan 16, 7-11).

Când va veni Duhul Sfânt, El îl va lumina pe om să cunoască că tot ceea ce se săvârșește fără credința în Hristos Dumnezeu este păcat. „Tot ce nu este din credință este păcat”, zice Apostolul (Rom. 14, 23). Numai Duhul Sfânt îi dezvăluie omului păcatele sale și numai El poate să le șteargă.

Totodată, Duhul Sfânt descoperă adevărata dreptate a lui Dumnezeu, căreia Hristos i-a dat glas pe Cruce prin cuvintele: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac” (Luca 23, 34).

Dreptatea cea adevărată înseamnă a pătimi fără vină pentru poruncile lui Dumnezeu. Deoarece Hristos era fără de păcat, suferința Sa a fost nedreaptă și a osândit astfel moartea ce i se cuvenea omului din pricina păcatului care a precedat-o. Așijderi, toată durerea și suferința pe care le îndurăm ca să ne împăcăm cu Dumnezeu osândesc păcatul și nimicesc moartea

în trupul nostru. Așadar, prin Cruce au venit bucuria și mântuirea la toată lumea.

Adevărata judecată s-a săvârșit prin deșertarea de Sine și prin smerenia deplină a lui Hristos (cf. Filip. 2, 7), prin care a fost biruit stăpânitorul lumii acesteia (cf. Ion 16, 11). Când credinciosul ia asupra-și vina pentru nedreptatea și nerecunoștința sa, el anticipează Judecata de Apoi și dobândește iertarea păcatelor și harul Duhului Sfânt. De aceea, cei ce sunt călăuziți de Duhul Sfânt nu încetează niciodată să se osândească pe sine înaintea lui Dumnezeu și să primească cu smerenie voia semenilor lor.

Toate cuvintele aspre ale Evangheliei, atunci când sunt primite cu credință, zdrobesc trufia omului, pentru ca el să poată cunoaște, prin puterea paradoxală a înfrângerii inimii și a lacrimilor, mângâierea cea nestricăcioasă a Duhului Sfânt ce urmează cutremurului pocăinței: „Fericiti cei ce plâng, că aceia se vor mângâia” (Matei 5, 4).

Prin harul Sfântului Duh, Numele lui Hristos, cuvintele Sfintei Scripturi și Dumnezeiasca Euharistie devin o singură viață în inima omului renăscut duhovnicește. Puterea acestei vieți îl preschimbă și-l reînnoiește neîncetat pe om, pentru ca să poată împlini „voia lui Dumnezeu cea bună și plăcută și de-săvârșită” (cf. Rom. 12, 2).

Marea taină a Cincizecimii este lucrătoare în fiecare Sfântă Liturghie. Noi Îi oferim Domnului pâine și vin, daruri în care ne-am pus toată viața noastră, și îl rugăm pe Tatăl Ceresc să

trimită Duhul Său cel Sfânt ca să le prefacă în Trupul și Sângele lui Hristos, umplându-le cu viața Lui cea fără de sfârșit. Continuăm să ne rugăm cu și mai mare râvnă ca părtășia noastră la Sfintele Daruri să fie „spre împărtășirea Duhului Sfânt” (Dumnezeiasca Liturghie). Atunci când auzim glasul ceresc spunând: „Sfintele sfinților!” și ne împărtășim cu Sfintele Taine, ne învrednicim de marea binecuvântare de a primi în schimbul micii noastre vieți stricătioase viața dumnezeiască cea fără de sfârșit.

De aceea, la sfârșitul Liturghiei înălțăm Domnului o cântare de biruință: „Am văzut Lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc, am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Sfintei Treimi închinându-ne, că aceasta ne-a mântuit pe noi.”

Atunci când Duhul Sfânt pătrunde în inima omului ca o suflare de vânt ce vine repede și îi zdrobește împietrirea, acolo, în inima adâncă, El zugrăvește icoana Domnului Iisus Hristos. Duhul ne va preschimba și ne va curăți inima, pentru ca din străfundurile ei să putem chema Numele cel sfânt al Domnului.

Scopul vieții noastre este dobândirea Duhului Sfânt, iar Domnul ne încurajează pe această cale prin cuvintele Sale dumnezeiești: „Dacă voi, răi fiind, știți să dați fiilor voștri daruri bune, cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da Duh Sfânt celor care îl cer de la El!” (Luca 11, 13).

Doamne Iisuse Hristoase,
Cel ce ești un bun Mângâietor
și aduci mângâiere în viața noastră.
Nu mă lăsa deșert și pustiu
pe mine cel păcătos și vrednic de plâns.

Și precum la începutul zidirii
ai dăruit viață țărânei celei neînsuflăte,
la fel și acum, prin harul tău, reînnoiește viața mea
cea slăbănogită de trândăvie.

Revarsă, Doamne, suflarea cea bună
a Duhului Tău peste oasele noastre reci și uscate,
pentru ca să viem și să cunoaștem
că Tu ești Domnul, Dumnezeuul
și Mântuitorul sufletelor noastre.

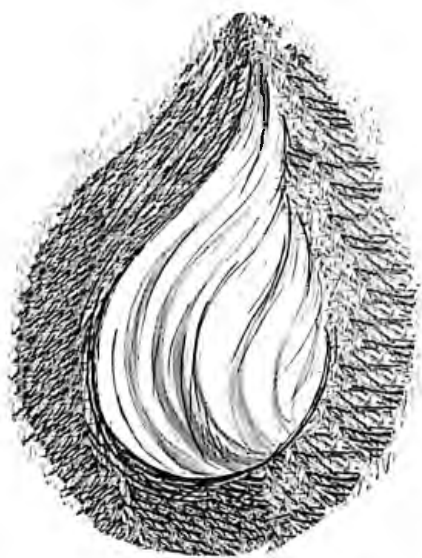
Trei daruri ale Duhului Sfânt

Paremiile din Vechiul Testament ce se citesc la Vecernia Rusaliilor vorbesc în chip proorocesc despre trei daruri ale Duhului Sfânt. Cel dintâi este darul proorociei. Atunci când va veni Duhul Sfânt, oamenii vor prooroci, adică vor fi în stare să primească și să rostească cuvintele adevărului veșnic.

Cel de-al doilea dar este harul pe care Duhul Sfânt îl dăruiește omului ca să poată chema Numele Domnului în chip vrednic și să se mântuiască. Sfântul Apostol Pavel ne încredințează că „nimeni nu poate să zică: Domn este Iisus decât în Duhul Sfânt” (1 Cor. 12, 3), iar Sfântul Petru ne spune că „nu este sub cer nici un alt nume, dat între oameni, în care trebuie să ne mântuim noi” (Fapte 4, 12).

Cel de-al treilea dar pe care Dumnezeu îl va da omului este o inimă de carne (cf. 2 Cor. 3, 3), pe care legea Domnului va fi înscrisă cu duhul poruncilor Evangheliei. Acest duh avea să vină în lume în vremurile cele din urmă, când Hristos avea să Se arate pe pământ.

Aceste trei făgăduințe s-au împlinit în ziua Cincizecimii, atunci când S-a pogorât Duhul Sfânt. În primul rând, ucenicii au proorocit cu mare râvnă și însuflare. În al doilea rând, ei

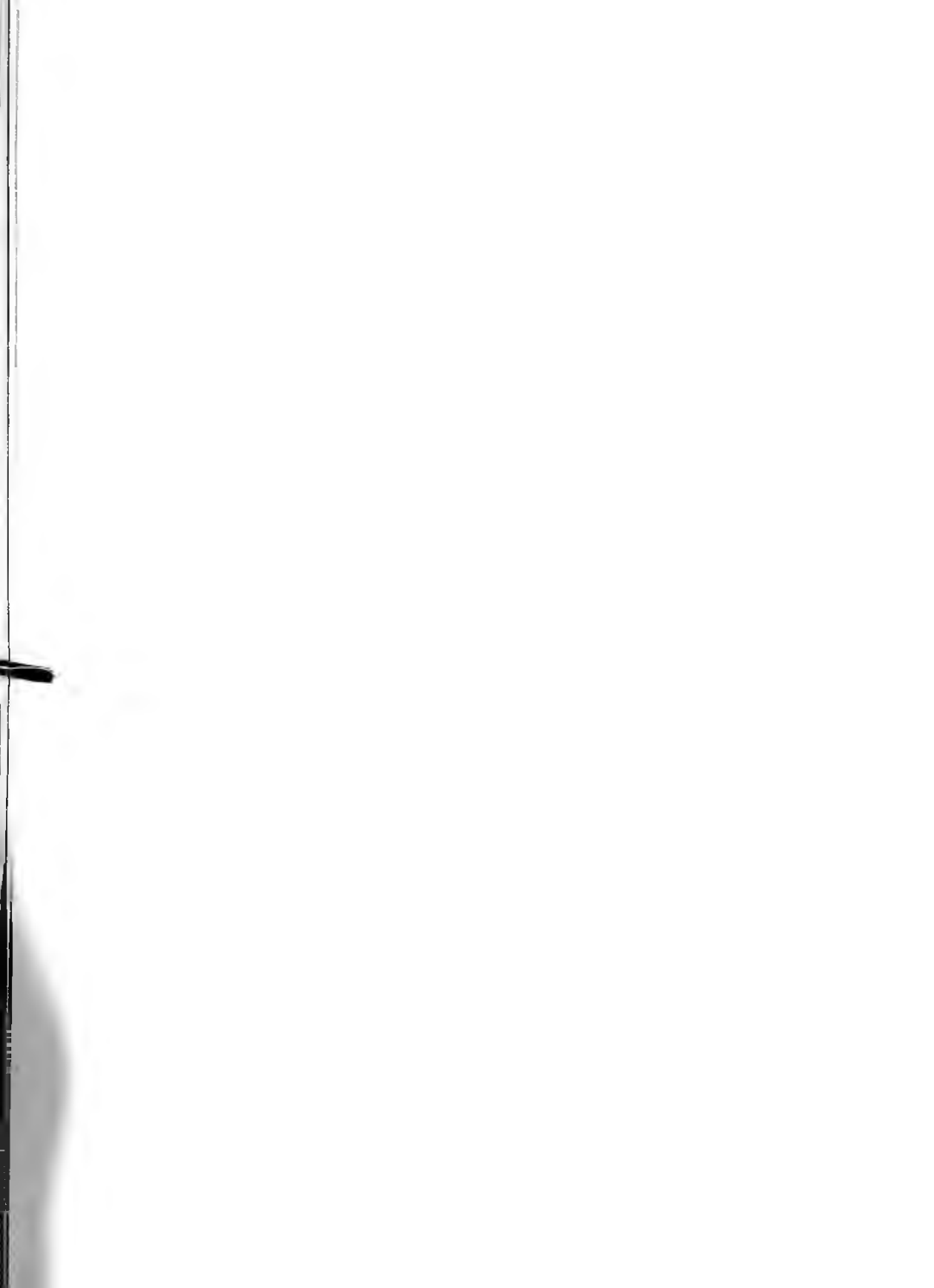
au primit darul vorbirii în limbi, care a fost urmat mai apoi de darul rugăciunii duhovnicești a inimii. În al treilea rând, acest dar le-a dat apostolilor puterea să se dăruiască cu totul lucrării lăuntrice, însușindu-și cuvântul lui Dumnezeu ca pe propria lor fire.

Sfântul Apostol Pavel spune că „fiecare are de la Dumnezeu darul lui” (1 Cor. 7, 7), care îi este de neapărată trebuință dacă vrea să fie mădular al Trupului lui Hristos, mădular al Bisericii.

Cel dintâi dintre darurile fundamentale din viața Bisericii este pocăința, pentru că ea ne deschide calea împărtășirii din harul dumnezeiesc și, în același timp, cuprinde în sine toate celelalte daruri. Prin pocăință, omul se împacă cu Dumnezeu și se păzește de păcat.

Cel de-al doilea dar este smerenia, care este de neapărată trebuință pentru ca omul să pătrundă în Taina lui Hristos, după cuvântul Domnului: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima” (Matei 11, 29).

Iar darul care adevărește autenticitatea tuturor celorlalte daruri și sporește râvna omului pentru „creșterea în Dumnezeu” (Col. 2, 19) este, neîndoielnic, aducerea de mulțumită din inimă. Pe măsura acestei recunoștințe, Domnul Hristos Își revarsă darurile asupra slugilor Sale credincioase. Toate cele pentru care aducem neîncetat mulțumită lui Dumnezeu devin în cele din urmă ale noastre. Atunci când Îi mulțumim Domnului pentru suferința și jertfa Sa, dobândim mântuirea, iar Dumnezeu Însuși devine moștenirea noastră.

Duminica Tuturor Sfinților

Sfinții lui Dumnezeu sunt rodul Cincizecimii. Așa cum Duhul Sfânt S-a pogorât pe pământ ca să dea mărturie despre Dumnezeu și să-I descopere chipul, la fel și sfinții mărturisesc în Biserică Dumnezeirea Duhului Sfânt și Îi oglidesc chipul.

După înălțarea Domnului mai presus de ceruri, Tatăl Cerească a bineprimit lucrarea Fiului Său și a revărsat pe pământ darurile Duhului Sfânt. Acolo unde au aflat pământ bun, aceste daruri au adus roada sfințeniei.

Dumnezeu a cunoscut dinainte că niciun om de pe pământ, oricât de sfânt ar fi el, nu va fi în stare să poarte toată bogăția darurilor Sale. De aceea, a desăvârșit un Trup în istorie, Sfânta Sa Biserică, pe care a înzestrat-o cu toate darurile Sale. Fiecare mădular este unit cu Trupul Bisericii prin propriul său dar și se îmbogățește mereu făcându-se părtaș la darurile tuturor celorlalte mădulare, la darurile tuturor sfinților.

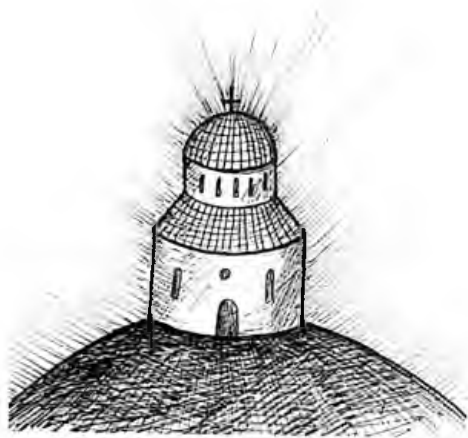
Toate măduarele Trupului lui Hristos, care sunt unite atât cu Capul Trupului cât și unul cu celălalt, poartă darurile harului. Mântuirea lui Hristos este deplină și minunată în această

[illegible]

Veșnicul „Astăzi” al Bisericii

Fiecare act liturgic este o inițiere în taina timpului, căci prin slujirea dumnezeiască devenim contemporani ai evenimentelor veșnice. La fiecare praznic al Bisericii auzim rostindu-se cuvântul „Astăzi”: „Astăzi este începutul mântuirii noastre,” „Astăzi Fecioara pe Cel mai presus de ființă naște,” „Astăzi ai revărsat darurile Mângâietorului Tău Duh”. Deși aceste evenimente nu se repetă în timp, noi le trăim prin har, pentru că pătrundem în prezența lui Dumnezeu și suntem adumbriți de veșnicie. Astfel, timpul vieții noastre devine un neîntrerupt și veșnic „Astăzi”. „Astăzi” și fiecare zi petrecută pe acest pământ este pentru noi o zi a mântuirii, o zi în care putem descoperi bunătatea și harul mântuitor al lui Hristos, care răscumpără timpul.

Acesta este, așadar, țelul Bisericii noastre: să ne dezvăluie taina timpului, prin întâlnirea cu Hristos. Ori de câte ori ne adunăm laolaltă în Numele Lui, ca să-I ascultăm cuvântul și să săvârșim Taina mântuitoarelor Sale Patimi, Domnul este prezent în mijlocul nostru. Și oriunde este Domnul, acolo este plinătatea, pentru că El este plinirea vremii.

Toate evenimentele proniei dumnezeiești, ca de pildă Nașterea Domnului, Răstignirea, Învierea și cea de-a Doua Lui Venire, sunt recapitulate în Persoana lui Hristos. Atunci când ne unim cu Domnul prin har și suntem în comuniune cu El, devenim contemporani ai acestor evenimente istorice. Prin Hristos, pătrundem în veșnicie, pentru că în El aflăm chiar și marele eveniment al celei de-a Doua Lui Veniri în slavă, care, prin natura sa, aparține meta-istoriei.

Termenul „eshatologie” (de la cuvântul grecesc eshatos – „ultimul” sau „cel din urmă”) este adeseori tâlcuit ca referindu-se exclusiv la cea de-a Doua Venire a Domnului și la viața de apoi. Însă eshatologia, așa cum este ea înțeleasă și trăită în tradiția ortodoxă, cuprinde, de asemenea, toate evenimentele mântuitoare și veșnice ale vieții pământești a Domnului, evenimente ce s-au săvârșit o dată pentru totdeauna în puterea Duhului veșnic. Prin mijlocirea slujbelor și a Tainelor Bisericii, omul se face părtaș la aceste evenimente încă din viața aceasta și primește pregustarea veșniciei aici și acum.

Deoarece Hristos este plinirea vremii, iar în Persoana Sa sunt recapitulate toate cele cerești și cele pământești, atunci când ne unim cu El, sfârșiturile veacurilor au ajuns la noi, după cum spune Sfântul Apostol Pavel (cf. 1 Cor. 10, 11). „Sfârșiturile veacurilor” sunt fiecare clipă în care stăm înaintea lui Dumnezeu față către Față și ne facem părtași harului Său. Acest „sfârșit” va veni, firește, odată cu a Doua Venire a Domnului, dar în sfinții lui Dumnezeu, el este lucrător încă din viața aceasta.

Hristos ne-a descoperit chipul desăvârșit al Dumnezeuului celui în Treime. „Și din plinătatea Lui noi toți am luat, și har peste har” (Ioan 1, 16). De fiecare dată când ne apropiem de El, în fiecare Sfântă Taină a Bisericii, ni se împărășește aceeași plinătate a harului, însă de cele mai multe ori nu suntem în stare s-o păstrăm. Avem nevoie de timp ca s-o asimilăm. Sfântul Pavel vorbește despre „creșterea lui Dumnezeu” (Col. 2, 19), „până vom ajunge toți la... măsura vârstei deplinătății lui Hristos” (Efes. 4, 13), pe care o vom dobândi „desăvârșind sfințenia în frica lui Dumnezeu” (2 Cor. 7, 1). Numai astfel ne putem îmbrăca cu Hristos, cu veșmântul luminii Sale, potrivit cuvântului Apostolului Pavel: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat” (Gal. 3, 27). Numai astfel poate începe înlăuntrul nostru o viață nouă, dinamică, ce urmează șuvoiul sfintei Sale voi. Hristos nu este o realitate statică, ci o realitate vie, și de aceea trebuie să-L „hrănim” înlăuntrul nostru păzindu-I poruncile și împărtășindu-ne din Tainele Bisericii, care ne unesc cu El și cu semenii noștri în modul cel mai concret cu putință.

Astfel, timpul acestei vieți vremelnice devine vremea milostivirii Domnului. El ne-a fost dat de Dumnezeu ca dar al harului Său. Mai mult, el este răstimpul inițierii noastre în veșnicia lui Dumnezeu. Timpul ni s-a dat ca să ne pregătim pentru marea întâlnire cu Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. De aceea, viața noastră pe pământ este vremea împreună-lucrării dintre voia lui Dumnezeu și voia omului, dintre Cel ce dă și cel ce primește, iar menirea acestei

împreună-lucrări este împlinirea scopului celui mai înainte de veci al Ziditorului, și anume îndumnezeirea făpturilor Sale înțelegătoare (cf. Fac. 1, 26).

Mai presus de toate, timpul este o taină care cuprinde în sine bunătatea lui Dumnezeu, milostivirea Făcătorului și Izbăvitorului nostru. Domnul cel bun și iubitor de oameni ne dăruiește această taină, pentru ca, prin nevoința ascetică, să-i putem descoperi conținutul și plinătatea, care sunt harul mântuirii veșnice, căci El Se pleacă spre noi și ne cercetează ori de câte ori Il căutăm cu osârdie. Iar atunci când Îl întâlnim, la noi au ajuns sfârșiturile veacurilor (cf. 1 Cor. 10, 11).

Să ne sârguim, așadar, să răscumpărăm vremea vieții noastre. În fiecare clipă putem să ne ridicăm privirea la Dumnezeu și să chemăm Numele Lui. Atunci, această clipă ne dă o pre-gustare a veșniciei și deschide înaintea noastră noi orizonturi, dezvăluindu-ne adevărata însemnătate a timpului. Astfel, fiecare zi este pentru noi un nou prilej de a săvârși sfințenie înaintea Domnului și a aduna înlăuntrul nostru urmele harului Său, astfel încât toată vremea vieții noastre să fie încununată cu cununa slavei și a mântuirii veșnice.

Țelul nostru este să aruncăm o punte peste prăpastia ce desparte chipul lui Dumnezeu, după care am fost zidiți, de asemănarea Lui, spre care am fost mai înainte rânduți. Aceasta este singura perspectivă dătătoare de mântuire. Dacă ne privim viața din această perspectivă, ea devine de mare preț, căci nu a fost răscumpărată cu „lucruri stricăcioase, cu

argint sau cu aur” (1 Petru 1, 18), ci cu iubirea lui Hristos cea neprihănită și dătătoare de viață, care este sfârșitul legii (cf. Rom. 10, 4).

Fie ca Domnul să ne dăruiască tuturor a pătrunde în taina timpului și a ne desfăta de bunătatea și de harul Său mântuitor, pentru ca să ne învrednicim a-I aduce mulțumita pe care I-o datorăm întru toți vecii. Amin.

Index de ilustrații

p. 5: Poorocul Ilie rugându-se în peșteră, cerneală și pastel pe hârtie, L: 14cm, Î: 16 cm. Colecție particulară.

p. 73: Bunavestire, tempera cu ou pe tencuială de gesso, L: 85cm, Î: 1.15m. Ușile Împărătești, 1998-1999. Biserica Tuturor Sfinților.

p. 82-83: Învierea lui Lazăr, frescă pe tencuială de var, L: 1.10m, Î: 1.28m. Pictură murală. Biserica Tuturor Sfinților.

pp. 84-85: Intrarea în Ierusalim, ulei pe tencuială de ipsos, L: 1.98m, Î: 1.78m. Pictură murală, 1980-1990. Trapeza Mănăstirii Sfântul Ioan Botezătorul.

pp. 100-101: Hristos spălând picioarele ucenicilor, tempera cu ou pe tencuială de ipsos, L: 2.49m, Î: 2.83m. Pictură murală, 1997-1998. Trapeza din Hylands, Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul.

pp. 102-103: Hristos rugându-Se singur, detaliu din scena Rugăciunea din Ghetsimani, tempera cu ou pe tencuială de ipsos, L: 1.71m, Î: 1.06m. Pictură murală, 1997-1998. Trapeza din Hylands.

pp. 104-105: Apostolii îngreuiți de somn, detaliu din scena Rugăciunea din Ghetsimani, tempera cu ou pe tencuială de

ipsos, L: 2.49m, Î: 1.89m. Pictură murală, 1997-1998. Trapeza din Hylands.

pp. 108-109: Răstignirea, tempera cu ou pe tencuială de ipsos, L: 1.76m, Î: 1.69m. Pictură murală, 1997-1998. Trapeza din Hylands.

pp. 110-111: Coborârea de pe Cruce, frescă pe tencuială de var, L: 1.46m, Î: 1.79m. Pictură murală, 1998-1999. Biserica Tuturor Sfinților.

pp. 1112-113: Îngeri purtând trupul lui Iisus, cerneală, acuarelă și pastel pe hârtie, L: 51cm, Î: 11.5cm. Colecție particulară.

pp. 120-121: Învierea, frescă pe tencuială de var, L: 1.89m, Î: 2.88m. Pictură murală. 1998-1999. Biserica Tuturor Sfinților.

pp. 128-129: Fecioara încadrată de îngeri, frescă pe tencuială de var, L: 2.55m, Î: 2.30m. Pictură murală, 2003. Arhondarul din Hylands, Mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul.

pp. 170-171: Înălțarea, ulei pe tencuială de ipsos, L: 2.95m, Î: 2.95m. Pictură murală, 1980-1990. Trapeză.

pp. 180-181: Cincizecimea, ulei pe tencuială de ipsos, L: 2.95m, Î: 2.95m. Pictură murală, 1980-1990. Trapeză.

pp. 186-187: Sfânta Treime, ulei pe tencuială de ipsos, L: 3.60m, Î: 2.95m. Pictură murală, 1980-1990. Trapeză.

pp. 202-203: Toți Sfinții, tempera cu ou pe tencuială de ipsos, L: 6.71m, Î: 2.83m. Pictură murală, 1997-1998. Trapeza din Hylands.

Cuprins

Cuvânt înainte la ediția în limba română 7

Introducere 19

Perioada Triodului: 23

Intrând în atmosfera sfântă a Postului Mare 25

Duminica Vameșului și a Fariseului 29

Duminica Fiului Risipitor 33

Duminica Judecății de Apoi 35

Duminica izgonirii lui Adam din Rai 37

Postul cel Mare:

Praznicul iubirii dumnezeiești 45

Duminicile Postului Mare – popasuri sfinte în călătoria
noastră spre Înviere 47

Aflarea inimii adânci prin nevoința Postului Mare 53

Duminica Ortodoxiei 65

Duminica Sfântului Grigorie Palama 67

Duminica Sfintei Cruci 69

Duminica Sfântului Ioan Scărarul 71
Praznicul Bunevestiri 75
Duminica Sfintei Maria Egipteanca 79
Învierea lui Lazăr 82
Duminica Floriilor: Intrarea Domnului în Ierusalim 87

Săptămâna Mare: 91

Sfânta și Marea Luni 93
Sfânta și Marea Marți 95
Sfânta și Marea Miercuri 97
Sfânta și Marea Joi 99
Sfânta și Marea Vineri 107
Sfânta și Marea Sâmbătă 115

Sfintele Paști: Învierea Domnului, Dumnezeuului
și Mântuitorului nostru Iisus Hristos 123

Perioada Penticostarului: 131

„Ca bucuria voastră să fie deplină” 133
Duminica Tomii 139
Duminica Mironosițelor 145
Duminica Slăbănogului 151
Înjumătățirea Praznicului Cincizecimii 155
Duminica Samarinencei 159
Duminica Orbului 165

Minunata Înălțare a Domnului,
eveniment proorocesc al celei de-a
Doua Lui Veniri în slavă 173

Duminica Sfinților Părinți de la Întâiul Sinod Ecumenic 177

Praznicul Cincizecimii 183

Lunea Sfântului Duh 189

Trei daruri ale Duhului Sfânt 195

Duminica Tuturor Sfinților 199

Veșnicul „Astăzi” al Bisericii 205

Index de ilustrații 211

EDITURA BIZANTINĂ

Str. Sf. Voievozi, nr. 2, ap. 2, sector 1, București

Tel./Fax: 021/310.86.07

E-mail: editura@editurabizantina.ro

LIBRĂRIA BIZANTINĂ

Str. Bibescu Vodă, nr. 20, sector 4, București

Tel.: 0751.166.116

E-mail: librerie@librariabizantina.ro

www.librariabizantina.ro

Tipărit la **Gutenberg**

021.345.09.26

Numai lucrarea pe
care o săvârșim în ini-
ma noastră ne va însoți
în veșnicie... Tragedia
omului contemporan
este aceea că viețuiește
în afara inimii. El gân-
dește, lucrează și chiar
iubește și se roagă în
afara inimii.

Arhim.
Zaharia Zaharou

EDITURA BIZANTINĂ
'atât iubești, cât dăruiești'